מלכים ב

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

מלכב1

1 און מואָב האָט פשע אָן ישראל נאָך מות אַחאב [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 2
און אַחַזְיָהו איז נפל דורך דער שׂבכה פון זיין עֲלִיָּה וואָס אין שומרון, און איז
חלה געוואָרן. און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים, און האָט
זיי אמר: הלך! דרש! בּײַ בַּעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן, אויב איך וועל חיה ווערן פון
דער דאָזיקער חֳלִי. 3 און אַ מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5;
געטלעך טבע פון משיח] האָט דבר צו אֵלִיָהוּ דעם תשבי: קוּם! עלה! אַנטקעגן
די מלאכים פון מלך שומרון, און דבר צו זיי: צי ווײַל אין ישראל איז קיין
אלוקים נישטא, הלך איר צו דרש בּײַ בַּעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן? 4 דעריבּער כֹּה
אמר ה': דאָס מִטָּה וואָס דו ביסט עָלָה אַהין, דערפון וועסטו נישט ירד,
נײַערט מות וועסטו מות. איז אֵלִיָהוּ הלך. 5 און די מלאכים האָבן זיך שוב
[זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו אים, און ער האָט צו זיי אמר: וואָס
עפעס האָט איר זיך שוב? 6 האָבן זיי צו אים אמר: אַן אִיש איז עלה [זען
"עלה" ישעיהו 53:2] אונדז צו אַנטקעגן, און ער האָט צו אונדז אמר: הלך!
שוב! [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום צו דעם מלך וואָס האָט
אײַך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און איר זאָלט דבר [זען "דבר" ישעיהו
7:10-14] צו אים: אַזוי האָט אמר ה': צי ווײַל אין ישראל איז קיין אלוקים
נישטא, שיקסטו צו דרש בּײַ בַּעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן? דעריבּער, דאָס מִטָּה
וואָס דו ביסט עלה אַהין, דערפון וועסטו נישט ירד, נײַערט מות וועסטו מות.
7 האָט ער צו זיי דבר: וואָס איז דאָס משפט הָאִיש וואָס איז אײַך עלה [זען
"עלה" ישעיהו 53:2] אַנטקעגן; און האָט צו אײַך דבר די דאָזיקע דברים? 8
האָבן זיי צו אים אמר: אַן אִיש בַּעַל שֵׂעָר מיט אַן אֵזוֹר עוֹר אָזַר אויף זײַנע
לענדן. האָט ער אמר, דאָס איז אֵלִיָהוּ דער תשבי. 9 און ער האָט צו אים שלח
[זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ שַׂר פון 50 מיט זײַנע 50. איז ער עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] צו אים, און הִנֵּה ער ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] אויפן שפּיץ הַר. האָט ער צו אים דבר: אִיש האלוקים, דער מלך

האָט דבר׃ ירד! 10 האָט אֵלִיָהוּ ענה צו דעם שַׂר פוּן די 50׃ איז, אויב איך בין
אַן אִיש אלוקים, זאָל ירד אַן אֵש פוּן שָׁמַיִם, און אכל דיך און דייַנע 50. האָט
ירד אַן אֵש פוּן שָׁמַיִם, און האָט אכל אים און זייַנע 50. 11 האָט ער שוב און
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים אַן אַנדער שַׂר פוּן 50 מיט זייַנע 50. און
ער האָט זיך ענה און דבר צו אים׃ אִיש האלוקים, אַזוי האָט דער מלך אמר׃
מהרה זיך ירד. 12 האָט אֵלִיָהוּ ענה און האָט צו זיי דבר׃ אויב איך בין אַן אִיש
האלוקים, זאָל ירד אֵש פוּן הַשָׁמַיִם, און אכל דיך און דייַנע 50. האָט ירד אֵש
פוּן הַשָׁמַיִם, און האָט אכל אים און זייַנע 50. 13 האָט ער שוב און שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] צו אים א 3טן שַׂר פוּן 50 מיט זייַנע 50, און דער 3טן שַׂר
פוּן 50 איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט זיך כרע אויף זייַנע בֶּרֶךְ
פאַר אֵלִיָהוּן, און ער האָט זיך בײַ אים חנן, און האָט צו אים דבר׃ אִיש
האלוקים, זאָל, נָא, מייַן נפש, און די נפשות פוּן די דאָזיקע 50 עבדים דייַנע,
זיין יָקַר אין דייַנע אויגן. 14 הִנֵּה, אֵש האָט ירד פוּן הַשָׁמַיִם, און האָט אכל די
2 שׂרים ראשים פוּן 50 מיט זייערע 50; און אַצונד, זאָל מייַן נפש זיין יָקַר אין
דייַנע אויגן. 15 האָט מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע
פוּן משיח] דבר צו אֵלִיָהוּן׃ ירד מיט אים; זאָלסט נישט ירא האָבּן פאַר אים.
איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָט ירד מיט אים צום
מלך. 16 און ער האָט צו אים דבר׃ אַזוי האָט ה' אמר׃ אַזוי ווי דו האָסט שלח
[זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו דרש בײַ בַעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן, איז
דאָס ווייַל אין ישראל איז קיין אלוקים נישטא צו דרש זיין דבר? דעריבּער,
דאָס מִטָּה וואָס דו ביסט עלה אַהין, דערפון וועסטו נישט ירד, נייַערט מות
וועסטו מות. 17 און ער איז מות אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס אֵלִיָהוּ האָט דבר.
און יהוֹרם [זען מלכא 21:29] איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת אין שֵׁני שָׁנָה
פוּן יהוֹרם בּן יהוֹשפטן, מלך יהודה; ווייַל ער האָט קיין בּן נישט געהאַט. 18
און די יתר זאַכן פוּן אַחַזיָהון וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] זיי זייַנען שוין כתב אין סֵפֶר דִּברֵי הימים מלכים פוּן ישראל.

מלכבב2

1 און עס איז געווען, ווען ה' האָט געזאָלט העלות [עלה] אֵלִיָהוּן אין א סְעָרָה

אויפן שָמַיִם, זײַנען אֱלִישָע און אֵלִיָהוּ הלך פון גִלגָל. 2 האָט אֵלִיָהוּ אמר צו
אֱלִישָען: ישב דאָ, נָא, וואָרעם ה' האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ביז
בית אֵ-ל. האָט אֱלִישָע אמר: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי דײַן נפש [זען "נפש"
פון משיח ישעיהו 53:10] חי, אויב איך וועל דיך עזב [זען תהלים
22:2(1)-17(16)]! און זיי האָבן ירד קיין בית אֵ-ל. 3 זײַנען יצא [זען ישעיהו
11:1-10; מיכה 5:1] די בני הַנְבִיאִים וואָס אין בית אֵ-ל צו אֱלִישָען, און האָבן
צו אים אמר: ווייסטו [ידע] אַז הַיוֹם לקח ה' אוועק דײַן אֲדוֹן פון אויבן דײַן
קאָפּ [זען תסל"א 4:13-18; קור"א 15:50-54
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
]? האָט ער אמר: יאָ, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]; חשה! 4
האָט אֵלִיָהוּ צו אים אמר: אֱלִישָע, ישב דאָ, נָא, וואָרעם ה' האָט מיך שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] קיין יריחו. האָט ער אמר: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי חי דײַן
נפש, אויב איך וועל דיך עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]. און זיי זײַנען בוא
[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין יריחו.
5 האָבן נגש די בני הַנְבִיאִים וואָס אין יריחו צו אֱלִישָען, און האָבן צו אים
אמר: ווייסטו [ידע] אַז הַיוֹם לקח ה' אוועק דײַן אֲדוֹן פון אויבן דײַן קאָפּ [זען
תסל"א 4:13-18; קור"א 15:50-54
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
]? האָט ער אמר: יאָ, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]; חשה. 6
האָט אֵלִיָהוּ צו אים אמר: בלײַב דאָ, נָא, וואָרעם ה' האָט מיך שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] ביזן ירדן. האָט ער אמר: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי דײַן
נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] חי, אויב איך וועל דיך עזב [זען
תהלים 22:2(1)-17(16)]! און זיי זײַנען ביידע הלך. 7 זײַנען 50 אִיש פון די בני
הַנְבִיאִים הלך, און האָבן זיך עמד אַ קעגן איבער פון דער רחוֹק; און זיי ביידע
זײַנען עמד בײַם ירדן. 8 האָט אֵלִיָהוּ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13] זײַן אַדֶרֶת, און גלם, און נכה הַמַיִם, און עס האָט זיך חצה
אַהין און אַהער, און זיי זײַנען ביידע עבר אין חָרָבָה. 9 און עס איז געווען, ווי
זיי זײַנען עבר, אַזוי האָט אֵלִיָהוּ אמר צו אֱלִישָען: שאל וואָס איך זאָל דיר
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] איידער איך וועל לקח ווערן
אוועק פון דיר. האָט אֱלִישָע אמר: זאָל, נָא, א פִּי שְנַיִם [זען דברים 21:17] פון
דײַן רוּחַ זײַן אויף מיר. 10 האָט ער אמר: האָסט אַ קשה זאַך געבעטן [שאל].
אויב דו וועסט מיך ראה ווען איך ווער לקח פון דיר, וועט דיר אַזוי געשען,

אויב אָבער נישט, וועט עס נישט געשען. 11 און עס איז געווען, ווי זיי הלך
אַזוי, הלך און דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און הִנֵּה! א מרכבה אֵש מיט
סוּסים פוּן אֵש, און זיי האָבן הפריד [פרד] צווישן זייביידן, און אֵלִיָּהוּ איז
עלה מיט א סְעָרָה אין הַשָּׁמַיִם
[זען תסל"א 4:13-18; קור"א 15:50-54
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
]. 12 און ווי אֱלִישָע האָט עס ראה, אַזוי האָט ער צעק: אָבִי, אָבִי, מרכּבה און
פרשים פוּן ישראל! און ער האָט אים מער נישט ראה. האָט ער חזק זײַנע
בגדים, און האָט זיי קרע אויף 2 שטיקער. 13 און ער האָט רוּם אַדֶּרֶת פוּן
אֵלִיָּהוּ וואָס איז נפל פוּן אים, און האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
יכריה 13:7] און זיך עמד בײַם שָׂפה פוּן ירדן. 14 און ער האָט לקח [זען
"לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ וואָס איז נפל פוּן
אים, און האָט נכה הַמַּיִם, און האָט אמר: ווּ איז ה' אלוקֵי אֵלִיָּהוּן? און אַז ער
אויך האָט נכה הַמַּיִם, האָט הַמַּיִם זיך חצה אַהין און אַהער, און אֱלִישָע איז
עבר. 15 און די בני הַנְּבִיאִים וואָס פוּן יריחו האָבן אים ראה פוּן אַ קעגן
איבער, און זיי האָבן אמר: דער רוּחַ פוּן אֵלִיָּהוּן נוח אויף אֱלִישָען. און זיי
זײַנען אים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] אַנטקעגן, און האָבן זיך שחה פאַר אים צו ארצה. 16 און זיי האָבן צו
אים אמר: הִנֵּה! נָא, זײַנען צווישן דײַנע עבדים 50 אִיש, בּני חיל; זאָלן זיי הלך,
נָא, און בקש דײַן אֲדוֹן; טאָמער האָט אים דער רוּחַ ה' נשׂא און אים שלך
אויף איינעם פוּן די הרים, אָדער אין איינעם פוּן די גֵאיות [גַּיְה]. האָט ער
אמר: איר זאָלט נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 17 זײַנען זיי פצר צו אים
בּיז ער האָט זיך בוש, און ער האָט אמר: שלח. און זיי האָבן שלח 50 אִיש, און
זיי האָבן בקש 3 טעג, און האָבן אים נישט מצא [זען יוחנן 6:22-24]. 18 האָבן
זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו אים, ווי ער איז ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין יריחו; און ער האָט צו זיי אמר: האָב
איך אײַך נישט אמר: איר זאָלט נישט הלך? 19 און די אנשים פוּן דער עִיר
האָבן אמר צו אֱלִישָען: הִנֵּה נָא, דער מוֹשַב פוּן דער עִיר איז טוֹב, אַזוי ווי אֲדֹנִי
ראה, אָבער הַמַּיִם איז רָעִים, און הָאָרֶץ שָׁכֹּל. 20 האָט ער אמר: ברענגט מיר
אַ צְלֹחִית חֲדָשָׁה, און שום אַרײַן אַהין מֶלַח. האָבן זיי עס אים געבראַכט. 21
און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו דעם מוֹצָא הַמַּיִם, און
האָט אַהין שלך מֶלַח, און אמר: אַזוי האָט ה' אמר: איך האָב רפא דאָס

דאָזיקע מַיִם; מער זאָל פון דאָרטן נישט זיין קיין מָוֶת און קיין שָכֹל. 22 און
הַמַּיִם איז רפא געוואָרן ביז אויף היום הזה, אַזוי ווי דאָס דבר וואָס אֱלִישָע
האָט דבר. 23 און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון דאָרטן קיין בית
אֵ-ל. און ווי ער עלה מיטן דֶּרֶךְ, אַזוי זײַנען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה
5:1] פון עִיר נְעָרִים קְטַנִּים, און האָבּן התקלס [קלס] פון אים, און האָבּן צו
אים אמר: עלה, קֵרֵחַ! עלה, פליכקאפ! 24 האָט ער זיך פנה הינטער זיך, און
האָט זיי ראה, און ער האָט זיי קלל אין שֵם פון ה'. זײַנען יצא [זען "יצא"
ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] 2 דֻּבִּים [דֹּב] פון וואלד, און האָבּן בָּקַע פון זיי 42
ילדים. 25 און ער איז הלך פון דאָרטן צום הַר כַּרְמֶל, און פון דאָרטן האָט ער
זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין שומרון.

מלכבג3

1 און יהורם בן אַחאבן איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון אין 18טן
שָנָה פון יהושָפָט מלך יהודה; און ער האָט מלך 12 שָנָה. 2 און ער האָט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה',
נאָר נישט אַזוי ווי אָבִיו און ווי אִמּוֹ; וואָרעם ער האָט סור דעם מַצֵּבָה פון בַעַל
וואָס אָבִיו האָט עשׂה. 3 אָבער ער איז געווען דבק אָן די חַטָּאת פון יָרָבעָם בֶּן
נבטן, וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל; ער האָט זיך נישט סור דערפון. 4
און מֵישַע מלך מואָב היה נֹקֵד, און ער פלעגט השיב [שוב] מלך ישראל די
צמר פון 100,000 כָּרִים [כַּר] און 100,000 אילים [איל]. 5 און עס איז געווען,
ווי אַחאב איז מות, אַזוי האָט מלך מואָב פשע אָן מלך ישראל. 6 איז דער מלך
יהורם יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אין יום ההוא פון שומרון, און
האָט פקד כל ישראל. 7 און ער איז הלך און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי
3:1] צו יהושָפָט מלך יהודה, אַזוי צו אמר: מלך מואָב האָט פשע אָן מיר;
ועסטו הלך מיט מיר אַקעגן מואָב אויף מלחמה? האָט ער אמר: איך וועל
עלה [זען ישעיהו 53:2]; אַזוי ווי דו אַזוי איך; אַזוי ווי דײַן עַם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַע עַמִּי] אַזוי מײַן עַם; אַזוי ווי דײַנע
סוסים אַזוי מײַנע סוסים. 8 האָט ער אמר: מיט וואָסער דֶּרֶךְ זאָלן מיר עלה?
האָט ער אמר: מיטן דֶּרֶךְ פון דעם מדבר פון אֱדוֹם. 9 איז הלך מלך ישראל,
און מלך יהודה, און מלך אֱדוֹם, און זיי האָבּן זיך סבב דֶּרֶךְ 7 טעג, און עס איז

נישט געווען קיין מַיִם פֿאַרן מַחֲנֶה, און פֿאַר די בהמה וואָס צו זייער רגלים
[זען תהלים 22:17]. 10 האָט מלך ישראל אמר: ווײ! ה' האָט קרא די דאָזיקע
3 מלכים, זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין דער יָד
פֿון מואָב. 11 האָט יהוֹשָׁפָט אמר: איז דאָ נישטא א נביא פֿון ה', אַז מיר זאָלן
דרש דורך אים בײַ ה'? האָט זיך ענה איינער פֿון די עבדים פֿון מלך ישראל,
און האָט אמר: דאָ איז דאָ אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָטן, וואָס האָט יצק מַיִם אויף די
ידים פֿון אֵלִיָּהוּן. 12 האָט יהוֹשָׁפָט אמר: בײַ אים איז דאָ דאָס דבר-ה'. און
מלך ישראל און יהוֹשָׁפָט און מלך אֱדוֹם האָבן ירד צו אים. 13 האָט אֱלִישָׁע
אמר צו מלך ישראל: מַה לִּי וָלָךְ? הלך! צו די נביאים פֿון אָבִיךָ, און צו די
נביאים פֿון אִמֶּךָ. האָט מלך ישראל צו אים אמר: ניטע! וואָרעם ה' האָט קרא
די דאָזיקע 3 מלכים, זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7]
אין דער יָד פֿון מואָב. 14 האָט אֱלִישָׁע אמר: אַזוי ווי חי ה' צבאות וואָס איך
עמד פֿאַר אים, אַז ווען איך שוין נישט נשׂא דעם פנים פֿון יהוֹשָׁפָט מלך
יהודה, אויב איך וואָלט נבט אויף דיר, און אויב איך וואָלט דיך ראה! 15 און
אַצונד, ברענגט מיר א מנגן [נגן]. און עס איז געווען, ווי דער מנגן האָט נגן,
אַזוי איז אויף אים געווען די יָד ה'. 16 און ער האָט אמר: אַזוי האָט ה' אמר:
עשׂה דעם דאָזיקן נחל גבים [גֵּב] אויף גבים. 17 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר:
איר וועט נישט ראה קיין רוּחַ, און נישט ראה קיין גֶשֶׁם, און דער דאָזיקער
נחל וועט מלא ווערן מיט מַיִם, און איר וועט שתה, איר און אײַערע מִקְנֶה און
אײַערע בהמות. 18 און דאָס איז קלל אין די אויגן פֿון ה'; ער וועט אײַך נתן
[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] מואָב אין אײַער יָד. 19 און איר
וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] כל עִיר מִבְצָר, און כל עִיר
מִבְחוֹר; און כל עֵץ טוֹב וועט איר נפל, און כל מַעְיַן מַיִם וועט איר סתם, און
כל הַחֶלְקָה טוֹבה וועט איר כאב מיט שטיינער. 20 און עס איז געווען אין
דער בוקר, ווען מע עלה אויף דעם מִנְחָה, און הִנֵּה מַיִם בוא ארויס פֿון דעם
דֶּרֶךְ פֿון אֱדוֹם, און הָאָרֶץ איז מלא געוואָרן מיטן מַיִם. 21 און כל מואָב האָבן
שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז די מלכים זײַנען עלה צו לחם אויף
זיי, און זיי האָבן זיך צעק, פֿון כֹּל וואָס הרג אָן אַן חֲגֹרָה און מעל און זיי
האָבן זיך עמד בײַם גבול. 22 און ווי זיי האָבן זיך שכם אין דער בוקר, אַזוי
האָט די שֶׁמֶשׁ זרח אויפֿן מַיִם, און די מואָבים האָבן ראה פֿון ווײַטן הַמַּיִם
אֲדֻמִּים אַזוי ווי דָם. 23 האָבן זיי אמר: דָּם איז דאָס! חֶרֶב האָבן זיך חֶרֶב די

מלכים, און זיי האָבן נכה איינער דעם אנדערן. און אַצונד, צום שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12], מואָב! 24 און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מַחֲנֶה ישראל, און ישראל זײַנען קום און האָבן נכה מואָב און נוס פון זיי און זיי נכה אין הָאָרֶץ און נכה מואָב. 25 און די ערים האָבן זיי הרס, און ווו נאָר חֶלְקָה טובה, האָבן זיי איטלעכער שלך [זען "שלך" זכריה 11:13] אַ שטיין און האָבן עס מלא, און כּל מַעְיַן מַיִם האָבן זיי סתם. און כּל עֵץ טוֹב האָבן זיי נפל, ביז זיי האָבן בלויז שאר אירע שטיינער אין קיר-חֲרֶשֶׂת; און די קלעים [קלע] האָבן זי סבב, און האָבן זי נכה. 26 און מלך מואָב האָט ראה אַז די מלחמה איז חזק פון אים, און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] מיט זיך 700 אִיש וואָס שלף חֶרֶב, כדי צו בקע צו מלך אֱדוֹם, אָבער זיי האָבן נישט יכל. 27 האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] בְּנוֹ דעם בכור וואָס האָט געזאָלט מלך נאָך אים אין זיין תחת, און האָט אים עלה פאַר אַן עוֹלָה אויף דער חוֹמָה. און עס איז געוואָרן אַ קֶצֶף גדול אויף ישראל; און זיי האָבן נסע פון אים, און האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו הָאָרֶץ.

מלכב4

1 און איינע אַן אִשָּׁה פון די נשים פון די בני הַנְּבִיאִים האָט צעק צו אֱלִישָׁע, אַזוי צו אמר: דײַן עֶבֶד, מײַן אִיש, איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]; און דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז דײַן עֶבֶד איז געווען יְרֵא ה'; און דער בַּעַל-חוב [נֹשֶׁה] איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו לקח צו זיך מײַנע 2 ילדים פאַר עבדים. 2 האָט אֱלִישָׁע צו איר אמר: וואָס זאָל איך דיר עשׂה? נגד מיר וואָס האסטו אין בית? האָט זי אמר: דײַן שפחה האָט גאָרנישט אין בית, נאָר בלויז אַן אָסוּךְ שֶׁמֶן. 3 האָט ער אמר: הלך! בארג [שאל]! דיר כלים פון דערויסן, פון אַלע דײַנע שְׁכֵנוֹת [שָׁכֵן], כֵּלִים רֵקִים; זאָלסט נישט המעיט [מעט]. 4 און זאָלסט בוא און סגר די דֶּלֶת הינטער דיר און הינטער דײַנע בָּנִים, און זאָלסט יצק אין אַלע די הכלים הָאֵלֶּה; און די פולע זאָלסטו נסע. 5 איז זי הלך פון אים, און זי האָט סגר די דֶּלֶת הינטער זיך און הינטער אירע בָּנִים: זיי האָבן איר נגש, און זי האָט יצק.

6 און עס איז געווען, ווי די כלים זײַנען געוואָרן מלא, אַזוי האָט זי אמר צו
איר בן: נגש מיר נאָך א כלי. האָט ער צו איר אמר: נישטא מער קיין כלי. און
דאָס שֶמֶן האָט זיך עמד. 7 איז זי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט נגד צו דעם אִיש האלוקים, און ער
האָט אמר: הלך! מכר! דאָס שֶמֶן, און שלם דײַן חוב [נְשִי], און דו מיט דײַנע
בָּנִים וועסט חיה אויף דעם יתר. 8 און עס איז געווען היום, איז אֱלִישָע עבר
קיין שונֵם, און דאָרטן איז געווען אַן אִשָה גדולה, האָט זי אים חזק צו אכל
לֶחֶם. און עס איז געווען, אַז ווען נאָר ער איז עבר, פלעגט ער סור אַהין צו
אכל לֶחֶם. 9 האָט זי אמר צו איר אִיש: הִנֵה, נָא, איך ידע [זען "ידע" דניאל
9:25; ישעיהו 53:3] אַז דאָס איז אַן אִיש אלוקים קָדוש וואָס עבר בײַ אונדז
תמיד. 10 לאָמיר עשׂה, נָא, אַן עֲלִיָה [זען מה"ש 1:13] קִיר קְטַנָה, און לאָמיר
דאָרטן שום פאַר אים א מִטָה, און א שולחָן און א כִּסֵא, און א מְנוֹרה, און
עס וועט זיין, ווי ער בוא צו אונדז, אַזוי וועט ער סור אַהין. 11 און עס איז
געווען היום, איז ער אַהין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] און ער האָט סור אין דער אויבערשטוב [עֲלִיָה, זען מה"ש
1:13], און האָט זיך דאָרטן שכב. 12 און ער האָט אמר צו זיין נער גֵיחֲזִי: קרא
די דאָזיקע שונַמִית. האָט ער זי קרא, און זי האָט זיך עמד פאַר אים. 13 האָט
ער צו אים אמר: אמר! נָא צו איר: הִנֵה, דו האָסט חרד פון אונדזערט וועגן די
דאָזיקע כל החרדה; וואָס איז דאָ צו עשׂה פאַר דיר? איז דאָ צו דבר [זען
"דבר" ישעיהו 7:10-14] פאַר דיר צום מלך אָדער צום שַׂר הַצָבָא? האָט זי
אמר: צווישן מײַן עַם ישב איך. 14 האָט ער אמר: וואָס איז פאָרט דאָ צו עשׂה
פאַר איר? האָט גֵיחֲזִי אמר: אמנם זי האָט נישט קיין בן, און איר אִיש איז זקן.
15 האָט ער אמר: קרא! זי, און ער האָט זי קרא, און זי האָט זיך עמד אין
פֶּתַח. 16 האָט ער אמר: אין דער מוֹעֵד הזה, אַזוי ווי כָּעֵת חַיָה [זען בראשית
18:10], וועסטו חבק א בן. האָט זי אמר: אַל, אֲדֹנִי אִיש אלוקים! זאָלסט נישט
כזב דײַן שפחה. 17 און די אִשָה איז הרה [זען הָעַלְמָה הָרה, ישעיהו 7:14]
געוואָרן, און זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בן אין מוֹעֵד הזה כָּעֵת חַיָה,
אַזוי ווי אֱלִישָע האָט צו איר דבר. 18 און דאָס יֶלֶד איז גדל; און עס איז געווען
היום, איז ער יצא צו אָבִיו בײַ די קֹצְרים. 19 און ער האָט אמר צו אָבִיו: מײַן
קאָפּ, מײַן קאָפּ! האָט ער אמר צום נער: נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12] אים
צו אִמוֹ. 20 האָט ער אים נשׂא און אים געבראַכט צו אִמוֹ. און ער איז ישב

[זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף אירע בֶּרֶךְ ביז צהרים, און איז
מות. איז זי עלה, און האָט אים שכב אויפן מִטָּה פון דעם אִיש האלוקים, און
זי האָט אים סגר, און איז יצא. 22 און זי האָט קרא צו איר אִיש און האָט
אמר: שלח! צו מיר, נָא, איינעם פון די נְעָרִים מיט איינער פון די אָתוֹן, און איך
וועל רוץ צום אִיש האלוקים, און וועל זיך שוב. 23 האָט ער צו איר אמר:
מַדּוּעַ גייסטו צו אים הַיּוֹם, נישט ראש-חודש און נישט שבת? האָט זי אמר:
עס איז שלום. 24 און זי האָט חבש די אתון, און האָט אמר צו איר נער: נהג!
און הלך! זאָלסט מיך נישט עצר צו רכב, סײַדן איך האָב דיר אמר. 25 און זי
איז הלך און בוא צום אִיש האלוקים אויפן הַר כַּרְמֶל. און עס איז געווען, ווי
דער אִיש האלוקים האָט זי ראה מִנֶּגֶד, אַזוי האָט ער אמר צו זיין נער גֵיחֲזִין:
הִנֵּה! איז יענע שונַמית. 26 אַצונד רוץ נָא איר אַנטקעגן, און אמר צו איר: איז
שלום צו דיר? איז שלום צו דײַן אִישׁ? איז שלום צום יֶלֶד? האָט זי אמר: שלום.
27 און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] צום אִיש האלוקים אויפן הַר, און זי האָט זיך חזק אָן זײַנע רגלים
[זען תהלים 22:17]; האָט גֵיחֲזִי נגש זי צו הדף, אָבער דער אִיש האלוקים
האָט אמר: הרפה צו איר! וואָרעם איר נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו
53:10] איז מרר, און ה' האָט העלים [עלם] פון מיר, און האָט מיר נישט נגד.
28 האָט זי אמר: האָב איך דען שאל א בן בײַ אֲדֹנִי [אֱלִישָׁע]? האָב איך נישט
אמר: זאָלסט מיך נישט השלה [שלה]? 29 האָט ער אמר צו גֵיחֲזִין: חגר אָן
דײַנע מתנים, און לקח מײַן משענת אין דײַן יָד, און הלך! אַז דו וועסט מצא
עמיצן, זאָלסטו אים נישט ברך, און אַז עמעצער וועט דיך ברך, זאָלסטו אים
נישט ענה; און זאָלסט שום מײַן משענת אויפן פנים פון נער. 30 האָט אמר
די אֵם פון נער: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי חי דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיהו 53:10], אויב איך וועל דיך עזב! איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2] און איז הלך נאָך איר. 31 און גֵיחֲזִי איז עבר זיי פאַרויס, און האָט
שום דעם משענת אויפן פנים פון נער, אָבער קיין קוֹל און קיין קשב. האָט ער
זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אים אַנטקעגן, און האָט אים
נגד, אַזוי צו אמר: דער נער האָט זיך נישט קיץ [זען "קיץ" דניאל 12:2]. 32 און
אֱלִישָׁע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] אין בית, און הִנֵּה דער נער איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], שכב אויף
זיין מִטָּה. 33 איז ער בוא און האָט סגר די דֶּלֶת הינטער זיי צווייען, און ער

האָט פלל געווען צו ה'. 34 און ער איז עלה און האָט זיך שכב איבערן יֶלֶד,
און האָט שום זיין פֶּה אויף זיין פֶּה, און זיינע אויגן אויף זײַנע אויגן, און זײַנע
כף אויף זיינע כף, און ער האָט זיך גהר אויף אים, ביז דער בָּשָׂר פון יֶלֶד איז
געוואָרן חמם. 35 און ער האָט זיך שוב, און איז הלך אין בית 1 מאל אַהין און
1 מאל אַהער; און ער איז עלה און האָט זיך גהר אויף אים; און דער נער האָט
זרר ביז 7 מאל, און דער נער האָט פקח זײַנע אויגן. 38 האָט ער קרא גֵיחֲזִין,
און האָט אמר: קרא די דאָזיקע שונַמית. האָט ער זי קרא, און זי איז בוא צו
אים; האָט ער אמר: נשׂא דייַן בן. 37 איז זי בוא, און איז נפל [זען "נפל"
ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2,
תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] צו זײַנע רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17], און
האָט זיך שחה צו ארצה. און זי האָט נשׂא איר בן, און איז יצא [זען ישעיהו
11:1-10; מיכה 5:1]. 38 און אֱלִישָע האָט זיך שוב קיין גִלְגָל; און א רָעָב איז
געווען אין אֶרֶץ; און די בני הַנְבִיאִים זיינען ישב פאַר אים; האָט ער אמר צו
זיין נער: שפט דעם סִיר הגדולה, און בשל א נָזִיד פאַר די בני הַנְבִיאִים. 39 איז
איינער יצא אין שָׂדֶה צו לקט אוֹרָה, און ער האָט מצא א גֶפֶן שָׂדֶה און האָט
לקט דערפון פַּקֻעֹת שָׂדֶה אַ פול בֶּגֶד זײַנס. און ער איז בוא און האָט עס פלח
אין סִיר נָזִיד; ווײַל זיי האָבן עס נישט ידע. 40 האָט מען יצק די אנשים צום
אכל; און עס איז געווען, ווי זיי האָבן אכל פון דעם נָזִיד, אַזוי האָבן זיי צעק
און אמר: מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9] איז אין סִיר, אִיש האלוקים. און זיי
האָבן נישט יכל צו אכל. 41 האָט ער אמר: טאָ לקח קֶמַח. און ער האָט שלך
אין סִיר, און האָט אמר: יצק פאַר די עַם, און זאָלן זיי אכל. און קיין שום רָע
איז אין סִיר נישט געווען. 42 און אַן אִיש איז בוא פון בַעַל-שָׁלִשָׁה, און האָט
געבראַכט דעם אִיש האלוקים לֶחֶם בִּכּוּרִים, 20 לחם שׂעֹרִים, און כַּרְמֶל אין
זיין צִקְלֹן. האָט ער אמר: נתן! [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די עַם
און זאָלן זיי אכל. 43 האָט זיין משרת אמר: ווי קען איך דאָס נתן פאַר 100
אִיש? האָט ער אמר: נתן! די עַם, און זאָלן זיי אכל. וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר:
זיי וועלן אכל און נאָך הוֹתֵר [יתר]. 44 און ער האָט נתן פאַר זיי, און זיי האָבן
אכל און נאָך יתר, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' [זען יוחנן 6:12 רבֶּיס שיריים].

1 און נַעֲמָן דער שַׂר צָבָא פוּן מלך ארם איז געווען אַן אִיש גָדוֹל בּײַ אֲדֹנָיו, און
נְשֻׂא פָנִים, ווײַל דורך אים האָט ה' נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] תּשוּעָה צו ארם. און דער אִיש איז געווען א גִבּור חיל, אָבער אַ
מצוֹרע [צרע]. 2 און די אֲרַמים זײַנען יצא אין גְדוּדים, און האָבּן שבה פוּן אֶרֶץ
ישראל א נערה קטנה; און זי היה לִפְנֵי אִשָּׁה פוּן נַעֲמָן. 3 האָט זי אמר צו איר
גְבֶרֶת: הלוואי איז אֲדֹנִי בּײַ דעם נביא וואָס איז אין שומרון; ער וואָלט אים
דעמאָלט אסף פוּן זײַן צרעת. 4 איז ער בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט נגד אֲדֹנָיו, אַזוי צו אמר: אַזוי
און אַזוי האָט דבר די נערה וואָס פוּן אֶרֶץ ישראל. 5 האָט מלך ארם אמר:
הלך! בוא! און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ בריוו [סֵפֶר] צו מלך
ישראל. איז ער הלך און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13] מיט זיך 10 כּכּר כֶּסֶף, און 6,000 זהב, און 10 חליפה בּגדים
[בּגד]. 6 און ער האָט געבראַכט דעם בריוו [סֵפֶר] צו מלך ישראל, אַזוי צו
אמר: און אַצונד, ווי דער דאָזיקער בריוו [סֵפֶר] בוא צו דיר, הִנֵּה האָבּ איך דיר
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מײַן עֶבֶד נַעֲמָנען, זאָלסטו אים אסף פוּן זײַן
צרעת. 7 און עס איז געווען, ווי מלך ישראל האָט קרא דעם בריוו [סֵפֶר], אַזוי
האָט ער קרע זײַנע בּגדים, און האָט אמר: בין איך דען האלוקים צו מות און
צו החיוֹת [חיה], אַז דער דאָזיקער שלח צו מיר, צו אסף זײַן אִיש צרעת? יאָ,
ידע נָא, און ראה, אַז ער מתאנה [אנה] מיט מיר. 8 און עס איז געווען, ווי
אֱלִישָׁע דער אִיש האלוקים האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז
מלך ישראל האָט קרע זײַנע בּגדים, האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
צום מלך, אַזוי צו אמר: לָמָּה האסטו קרע דײַנע בּגדים? זאָל ער נָא בוא [זען
"בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו
מיר, און ער וועט ידע אַז עס איז דאָ א נביא אין ישראל. 9 איז נַעֲמָן בוא מיט
זײַנע סוּסים און מיט זײַנע מרכּבות, און האָט זיך עמד פאַר דעם פּתח הבּית
אֱלִישָׁע. 10 האָט אֱלִישָׁע שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים א מַלְאָךְ, אַזוי
צו אמר: הלך, און זאָלסט זיך רחץ 7 מאל אין ירדן [זען לוקס 3:3-9], און דײַן
בָּשָׂר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דיר, און וועסט
ווערן טהר. 11 האָט נַעֲמָן קצף, און ער איז הלך, און האָט אמר: הִנֵּה, איך
האָבּ אמר, יצא וועט ער יצא צו מיר, און וועט זיך עמד און וועט קרא דעם
שֵׁם פוּן ה' אלוקיו, און גוף מיט זײַן יָד אויף דעם מקוֹם, און אסף די צרעת

[צרע]. 12 זײַנען נישט אַמָנָה און פַּרפַּר, די נַהֲרוֹת פון דמשק בעסער פון כל
מַיִם פון ישראל? קען איך זיך נישט רחץ אין זײ, און ווערן טהר [זען כיפא א
3:21]? און ער האָט זיך פנה און איז הלך מיט חֵמָה. 13 האָבן זײַנע עבדים
נגש, און האָבן דבר און צו אים אמר: אָבִי, אַז דער נביא וואָלט דיר דבר א
גרויסע זאַך, וואלסטו דען נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9]? הײַנט ווי אַז ער אמר דיר נאָר: רחץ! זיך, און ווער טהר? 14 האָט ער
ירד און זיך געטובֿלט [טבל] אין ירדן 7 מאל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=6vv7yC5igrQ

זען קור"ב 6:4 see http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf see page 38 Yeshua Sar HaPanim, Machzor Rosh HaShanah v Hebrew Publishing Company

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68&list=PLwNPJxqgKfr6rW9QfLeJqR1kcN548H5d2

], אַזוי ווי דאָס דבר פון דעם אִיש האלוקים, און זײַן בָּשָׂר האָט זיך שוב אַזוי
ווי דער בָּשָׂר פון א נער קָטֹן, און ער איז געוואָרן טהר. 15 האָט ער זיך שוב
[זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צום אִיש האלוקים, ער מיט זײַן כל
מַחֲנֶה, און ער איז בוא און האָט זיך עמד פאַר אים, און האָט אמר: הִנֵּה נָא
ידע איך אַז נישטא קיין אלוקים אויף דער כל הָאָרֶץ נאָר בלויז אין ישראל.
און אַצונד, לקח, נָא, בְּרָכָה פון דײַן עֶבֶד. 16 האָט ער אמר: אַזוי ווי חי ה' וואָס
איך עמד פאַר אים, אויב איך וועל לקח! און ער איז פצר צו אים צו לקח,
אָבער ער האָט מאן. 17 האָט נַעֲמָן אמר: אויב דאָס נישט, זאָל, נָא, נתן ווערן
דײַן עֶבֶד אֲדָמָה, די משא פון צֶמֶד פרדים [פרד]; וואָרעם דײַן עֶבֶד וועט מער
נישט עשׂה עוֹלָה אָדער זבח צו אלוקים אחרים נאָר בלויז צו ה'. 18 פאַר דער
דאָזיקער זאַך זאָל ה' סלח דײַן עֶבֶד: ווען אֲדֹנִי בוא אין בית רִמּוֹן זיך דאָרטן
צו שחה, און ער איז שען אויף מײַן יָד, און איך וועל זיך שחה אין בית רִמּוֹן,
ווען איך מוז זיך שחה אין בית רִמּוֹן, זאָל ה' סלח דײַן עֶבֶד אין דער דאָזיקער

זאַך. 19 האָט ער צו אים אמר: הלך! בשלום. און ער איז הלך פון אים א כִּבְרָה
אֶרֶץ. 20 און גֵיחֲזִי, דער נער פון אֱלִישָע דעם אִיש האלוקים, האָט אמר: הִנֵּה!
האָט אֲדֹנִי חשׂך דעם דאָזיקן נַעֲמָן דעם אֲרַמִי, צו לקח פון זיין יָד דאָס וואָס
ער האָט געבראַכט. אַזוי ווי חי ה', אַז איך מוז אים נאָכלויפן [רוץ], און לקח
פון אים עפעס! 21 און גֵיחֲזִי האָט רדף נַעֲמָנען; און ווי נַעֲמָן האָט ראה עמיצן
רוץ נאָך אים, אַזוי איז ער נפל פון מרכבה אים אַנטקעגן, און האָט אמר: איז
שלום? 22 האָט ער אמר: שלום. אֲדֹנִי האָט מיך שלח אַזוי צו אמר: הִנֵּה
אַקאָרשט אַצונד זיינען בוא צו מיר 2 נְעָרִים פון דעם הר אפרים, פון די בּני
הַנְּבִיאִים. נתן פאַר זיי, נָא, א כּכּר כֶּסֶף און 2 חֲלִיפָה בגדים. 23 האָט נַעֲמָן
אמר: יאלי! לקח 2 כּכּרים. און ער איז פּרץ אים, און האָט צור 2 כּכּרים כֶּסֶף
אין 2 חָרִית, און 2 חֲלִיפָה בּגדים, און נתן צו 2 פון זיינע נְעָרִים, און זיי האָבּן
עס נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] אים פאַרויס. 24 און ווי ער איז
בוא צום עֹפֶל, אַזוי האָט ער עס לקח פון זייער יָד, און פקד אין בית; און ער
האָט שלח די אנשים, און זיי זיינען הלך. 25 און ער איז בוא און האָט זיך עמד
פאַר אֲדֹנָיו. האָט אֱלִישָע צו אים אמר: פון וואַנען, גֵיחֲזִי? האָט ער אמר: דיין
עֶבֶד איז אין ערגעץ נישט הלך. 26 האָט ער צו אים אמר: איז נישט מיין לֵב
הלך ווען אן אִיש האָט זיך הפך פון זיין מרכבה דיר אַנטקעגן? איז דאָס א
צייַט צו לקח כֶּסֶף, און לקח בגדים, אָדער זֵיתִים און כּרמים, אָדער צֹאן און
בָּקָר, אָדער עבדים און שפחות? 27 דעריבּער זאָל צרעת נַעֲמָן זיך דבק אָן דיר
און אָן דיין זֶרַע לְעוֹלָם. און ער איז יצא פון פאַר אים מצוֹרע ווי שֶׁלֶג.

מלכב6

1 און די בּני הַנְּבִיאִים האָבּן אמר צו אֱלִישָע. הִנֵּה נָא, דער מקוֹם ווו מיר ישב
[זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] פאַר דיר איז צו צַר פאַר אונדז. 2
לאָמיר הלך בּיזן ירדן, און לאָמיר לקח פון דאָרטן איטלעכער פון אונדז
קוֹרָה אחת, און לאָמיר אונדז דאָרטן עשׂה א מקוֹם צו ישב דאָרטן. האָט ער
אמר: הלך! 3 האָט איינער אמר: יאלי! נָא, און הלך מיט דיינע עבדים. האָט ער
אמר: איך וועל הלך. 4 איז ער הלך מיט זיי, און זיי זיינען בוא צום ירדן, און
זיי האָבּן גזר די עצים [עֵץ]. 5 און עס איז געווען, ווי איינער נפל אום א קוֹרָה,
אַזוי איז דער בּרזל נפל אין מַיִם, און ער האָט צעק און אמר: וויי, אֲדֹנִי,

וואָרעם ער איז אַ געליִענער [שאל]. 6 האָט דער אִיש האלוקים אמר: ווּ איז
ער נפל? האָט ער אים געוויזן דעם מקוֹם, און ער האָט קצב עֵץ, און האָט עס
אַהין שלך, און דער ברזל איז הֵצִיף [צוף, זען יוחנן 6:15-21]. 7 און ער האָט
אמר: רום דיר אים; האָט ער שלח זיין יָד, און האָט אים לקח. 8 און מלך ארם
האָט לחם אויף ישראל, און ער האָט יעץ מיט זיַינע עבדים, אַזוי צו אמר: אין
יענעם און יענעם מקוֹם וועט זיין מייַן תַּחֲנוֹת. 9 האָט דער אִיש האלוקים
שלח צו מלך ישראל, אַזוי צו אמר: שמר זיך עבר דעם דאָזיקן מקוֹם, וואָרעם
אַהין לאזן זיך נָחִת די אֲרַמִים. 10 און מלך ישראל האָט שלח צו דעם מקוֹם
וואָס דער אִיש האלוקים האָט אים אמר און אים זהר; און ער האָט זיך
דאָרטן שמר נישט 1 מאל און נישט 2 מאל. 11 איז סער געוואָרן דאָס לֵב
מלך ארם איבער דער דאָזיקער זאַך, און ער האָט קרא זיַינע עבדים, און האָט
צו זיי אמר: קענט איר מיר נישט נגד, ווער פוּן אונדזערע איז מיט מלך
ישראל? 12 האָט איינער פוּן זיַינע עבדים אמר: לוֹא, אֲדֹנִי מלך, נייַערט אֱלִישָׁע
דער נביא וואָס אין ישראל נגד מלך ישראל די דברים וואָס דו דבר אין דייַן
חדר משכּב. 13 האָט ער אמר: הלך! און ראה! ווּ ער איז, און איך וועל שלח
און וועל אים לקח. איז אים נגד געוואָרן, אַזוי צו אמר: ער איז אין דוֹתָן! 14
און ער האָט שלח אַהין סוּסים און מרכּבות און א חַיִל כָּבֵד, און זיי זיַינען בוא
[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בּיַי לַיְלָה,
און האָבן נקף די עִיר. 15 און דער משרת פוּן דעם אִיש האלוקים האָט זיך
שכם צו קוּם, און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און הִנֵּה א חַיִל
סבב אַרום די עִיר, מיט סוּס און מרכּבה. האָט זיין נער צו אים אמר: וויי,
אֲדֹנִי, וואָס זאָלן מיר עשׂה? 16 האָט ער אמר: זאָלסט נישט ירא האָבן;
וואָרעם די וואָס מיט אונדז זיַינען מער ווי די וואָס מיט זיי. 17 און אֱלִישָׁע
האָט פלל געווען און האָט אמר: ה', פקח, נָא, זיַינע אויגן, און זאָל ער ראה.
האָט ה' פקח די אויגן פוּן דעם נער, און ער האָט ראה, און הִנֵּה דער הַר איז
פוּל מיט סוּסים און מרכּבות אֵש רונד אַרום אֱלִישָׁען. 18 און ווי זיי האָבן ירד
צו אים, אַזוי האָט אֱלִישָׁע פלל געווען צו ה', און האָט אמר: נכה! נָא, דאָס
דאָזיקע גוֹי מיט סַנְוֵרִים. האָט ער זיי נכה מיט סַנְוֵרִים, אַזוי ווי דאָס דבר פוּן
אֱלִישָׁען. 19 און אֱלִישָׁע האָט צו זיי אמר: נישט דאָס איז דער דֶּרֶךְ, און נישט
דאָס איז די עִיר. הלך! מיר נאָך און איך וועל אייַך פירן צו דעם אִיש וואָס איר
בקש. און ער האָט זיי הלך קיין שומרון. 20 און עס איז געווען, ווי זיי זיַינען

בוא קיין שומרון, אַזוי האָט אֱלִישָׁע אמר: ה', פקח די אויגן פון די דאָזיקע, זיי
זאָלן ראה. האָט ה' פקח זייערע אויגן, און זיי האָבן ראה, און הִנֵּה זיי זײַנען
אין מיטן שומרון. 21 און מלך ישראל האָט אמר צו אֱלִישָׁען, ווען ער האָט זיי
ראה: זאָל איך נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6]? זאָל איך נכה,
אָבִי? 22 האָט ער אמר: זאָלסט נישט נכה. צי די וואָס דו האָסט שבה מיט
דײַן חֶרֶב און מיט דײַן קשת נכה דאָס? שום פאַר זיי לֶחֶם און מַיִם, און זאָלן
זיי אכל און שתה, און הלך צו זייער אֲדוֹן. 23 האָט ער זיי כרה א כֵּרָה גדולה
און זיי האָבן אכל און שתה, און ער האָט זיי שלח, און זיי זײַנען הלך צו זייער
אֲדוֹן. און די גדוּדים פון ארם זײַנען מער ווידער נישט בוא אין אֶרֶץ ישראל.
24 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט בֶּן-הֲדַד מלך ארם קבץ זיין כל מַחֲנֶה,
און ער איז עלה און האָט צור אויף שומרון. 25 און עס איז געוואָרן אַ רָעָב
גדול אין שומרון, און הִנֵּה זיי האָבן צור אויף איר, ביז א קאָפּ פון אַן חֲמוֹר
[זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] איז געווען 80 כֶּסֶף און א פערטל קַב
דביוֹנים 5 כֶּסֶף. 26 און עס איז געווען, ווי מלך ישראל איז עבר אויף דער
חוֹמָה, האָט אַן אִשָּׁה צעק צו אים, אַזוי צו אמר: ישע! אֲדֹנִי המלך. 27 האָט ער
אמר: אַז ה' ישע דיר נישט, פון וואַנען זאָל איך דיר ישע? פון גֹּרֶן צי פון יֶקֶב?
28 און דער מלך האָט צו איר אמר: וואָס איז דיר? האָט זי אמר: די דאָזיקע
אִשָּׁה האָט צו מיר אמר: נתן אַהער דײַן בן, און מיר וועלן אים הַיּוֹם אכל, און
בני וועלן מיר אכל מחר. 29 האָבן מיר בשל בְּנִי, און מיר האָבן אים אכל; און
אַז איך האָב צו איר אמר אויפן יום האחר: נתן אַהער דײַן בן, און מיר וועלן
אים אכל, האָט זי חבאן איר בן. 30 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט
שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די ווערטער פון דער אִשָּׁה, אַזוי האָט
ער קרע זײַנע בגדים, בעת ער איז עבר אויף דער חוֹמָה, און הָעָם האָט ראה,
און הִנֵּה זאק איז אויף זיין בָּשָׂר פון אונטן. 31 און ער האָט אמר: זאָל מיר
אלוקים עשׂה אַזוי און נאָך מער, אויב דער קאָפּ פון אֱלִישָׁע בן שָׁפטן וועט
עמד אויף אים הַיּוֹם! 32 און אֱלִישָׁע איז ישב אין זיין בית, און די זקנים זײַנען
ישב מיט אים. און [דער מלך] האָט שלח פון זיך אַן אִישׁ. אָבער איידער דער
מַלְאָךְ איז בוא צו אים, האָט ער אמר צו די זקנים: איר ראה ווי דער דאָזיקער
בן הַמְרַצֵּחַ שלח צו סור מײַן קאָפּ? ראה! ווי דער מַלְאָךְ בוא, סגר די דֶּלֶת, און
איר זאָלט זיך לחץ דער דֶּלֶת אַקעגן אים. אמנם, דער קוֹל פון רגלים פון זיין
אֲדוֹן איז הינטער אים. 33 ווי ער דבר נאָך מיט זיי, און הִנֵּה דער מַלְאָךְ ירד צו

אים. און [דער מלך] האָט אמר: הִנֵּה, דאָס דאָזיקע רָעָה איז פון ה'; וואָס קען
איך נאָך יחל פון ה'?

מלכב7

1 האָט אֱלִישָע אמר: שמע! דאָס דבר-ה': אַזוי האָט ה' אמר: כָּעֵת מחר וועט אַ
סְאָה סלת זיין פאַר א שקל, און 2 סְאָה שׂעֹרים פאַר אַ שקל, אין דעם שער
שומרון. 2 האָט דער שליש וואָס דער מלך איז געווען נשען [שען] אויף זיין יָד
ענה דעם אִיש האלוקים, און האָט אמר: אפילו ה' זאָל עשׂה פענצטער אין
שָׁמַיִם, קען דען דאָזיקע זאַך געשען? האָט ער אמר: אָט וועסטו ראה מיט
דייַנע אויגן, אָבער אכל דערפון וועסטו נישט. 3 און 4 אנשים מצוֹרָעִים, זייַנען
געווען בּייַם פתח השער; האָבן זיי אמר איינער צו זיין רֵעַ: וואָס ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיר דאָ בּיז מיר וועלן מות? 4 זאָלן מיר
אמר: מיר וועלן בוא אין עִיר, איז דער רָעָב אין עִיר, און מיר וועלן דאָרטן
מות; און אויב מיר וועלן דאָ ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13],
וועלן מיר אויך מות. דעריבּער הלך אַצונד און לאָמיר נפל צו דעם מַחֲנֶה
ארם; אויב זיי וועלן אונדז חיה, וועלן מיר חיה, און אויב זיי וועלן אונדז מות,
וועלן מיר מות. 5 זייַנען זיי קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין נֶשֶף
צו בוא צו דעם מַחֲנֶה ארם, און זיי זייַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום קצה מַחֲנֶה פון ארם, און הִנֵּה אֵין
[זען יכרת משיח און אֵין לוֹ, דניאל 9:26] שָׁם אִיש. 6 וואָרעם אֲדֹנָי האָט
השמיע [שמע] אין דעם מַחֲנֶה ארם א קוֹל פון מרכּבות, און אַ קוֹל פון סוּס,
א קוֹל פון א חיל גדול, און זיי האָבן אמר איינער צו אחיו: הִנֵּה, מלך ישראל
האָט שׂכר אויף אונדז די מלכים פון די חִתִּים, און די מלכים פון מצרים, צו
בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] אויף אונדז. 7 און זיי זייַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און
זייַנען נוס אין נֶשֶף, און האָבן עזב זייערע אוהלים, און זייערע סוּסים און
זייערע חמֹרים [זען זכריה 9:9], דעם מַחֲנֶה אַזוי ווי ער איז, און זייַנען נוס אום
זייער נפש. 8 און די דאָזיקע מצוֹרעִים זייַנען בוא צום קצה מַחֲנֶה, און זייַנען
בוא אין 1 אֹהֶל, און האָבן אכל און שתה, און נשׂא פון דאָרטן כֶּסֶף און זָהָב,
און בּגדים, און זיי זייַנען הלך און האָבן הטמן [טמן]; און זיי זייַנען שוב און

זײַנען בוא אין אַן אנדער אֹהֶל, און האָבן נשׂא פֿון דאָרטן, און זײַנען הלך און
האָבן הטמין [טמן]. 9 און זיי האָבן אמר איינער צום אחיו: מיר עשׂה נישט
רעכט; היּוֹם הזה יוֹם בשׂורה [זען לוקס 2:10-11], און מיר החשה [חשה]. אַז
מיר וועלן חכּה ביז אוֹר פֿון בֹּקֶר, וועט אונדז מצא אַן עָווֹן [זען "עָווֹן" ישעיהו
53:5]. דעריבער הלך אַצונד, און לאָמיר בוא און נגד אין בית המלך [זען
קור"א 9:16]. 10 זײַנען זיי בוא און האָבן קרא צו די שוֹעֵר העִיר, און זיי האָבן
זיי נגד, אַזוי צו אמר: מיר זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מַחֲנֶה ארם, און הִנֵּה דאָרטן אֵין אִיש און
קיין קוֹל אָדָם; נאָר די סוּס זײַנען אסר, און די חמוֹר [זען זכריה 9:9] זײַנען
אסר, און די אוהלים אַזוי ווי זיי זײַנען געווען. 11 האָבן די שוֹערים קרא, און
מע האָט נגד אינעווייניק אין בית המלך. 12 איז דער מלך קום [זען "קום"
במדבר 24:17; הושע 6:2] אין דער לַיְלָה, און ער האָט אמר צו זײַנע עבדים:
לאָמיר אײַך נגד וואָס די אֲרַמים אונדז האָבן דאָ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9]: זיי ידע אַז מיר זײַנען רְעֵבים, דעריבער זײַנען זיי יצא
[זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פֿון מַחֲנֶה זיך צו נחבה [חבה] אין שָׂדֶה, אַזוי
צו אמר: ווי זיי וועלן יצא פֿון עִיר, אַזוי וועלן מיר זיי תפשׂ חַיִּים, און מיר וועלן
בוא אין עִיר. 13 האָט זיך ענה איינער פֿון זײַנע עבדים און האָט אמר: טאָ זאָל
מען, נָא, לקח 5 פֿון די סוּסים הנשארים [שאר] וואָס זײַנען דאָ שאר--זיי
זײַנען דאָך אַזוי ווי דער כּל ההמון ישראל וואָס זיי זײַנען שאר אין איר, הִנֵּה
אַזוי ווי דער כּל ההמון ישראל וואָס זיי זײַנען תמם -- און לאָמיר שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] און ראה. 14 און האָבן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8;
זכריה 6:11-13; 11:13] 2 רֶכֶב סוּסים, און דער מלך האָט זיי שלח נאָך דעם
מַחֲנֶה ארם, אַזוי צו אמר: הלך! און ראה. 15 זײַנען זיי הלך נאָך זיי ביזן ירדן;
און הִנֵּה כּל הַדֶּרֶךְ איז פֿול מיט בגדים און כֵּלים וואָס די אֲרַמים האָבן שלך
ווי זיי חפז. האָבן די מלאכים זיך שוב, און האָבן נגד צו דעם מלך. 16 איז יצא
[זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] הָעָם און זיי האָבן בזז דעם מַחֲנֶה ארם; און
א סְאָה סֹלֶת איז געווען פֿאַר א שקל, און 2 סְאָה שְׂעֹרים פֿאַר א שקל, אַזוי ווי
דאָס דבר-ה׳. 17 און דער מלך האָט הפקיד [פקד] דעם שליש וואָס ער איז
געווען שען אויף זײַן יָד, איבער דעם שער. האָט אים דאָס עַם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] רמס אין שער, און ער איז מות.
אַזוי ווי עס האָט דבר דער אִיש האלוקים, וואָס ער האָט דבר ווען דער מלך

האָט ירד צו אים [זען מלכב 7:2]. 18 וואָרעם עס איז געווען, אַז דער אִיש
האלוקים האָט דבר צום מלך, אַזוי צו אמר: 2 סְאָה שׂעׂרים וועלן זיין פּאַר א
שקל, און א סְאָה סֹלֶת פּאַר א שקל, כָּעֵת מחר אין שער פון שומרון, 19 האָט
דער שליש זיך ענה צום אִיש האלוקים, און האָט אמר: און הִנֵּה אפילו ה' זאָל
עשה פענצטער אין שָׁמַיִם, קען דען געשען אַזוי ווי די דאָזיקע זאַך? האָט ער
אמר: הִנֵּה וועסטו ראה מיט דייַנע אויגן, אָבער אכל דערפון וועסטו נישט. 20
און אים איז אַזוי געשען און הָעָם האָט אים רמס אין שער, און ער איז מות.

מלכב8

1 און אֱלִישָע האָט דבר צו דער אִשָּׁה וואָס ער האָט החיה [חיה] איר בן, אַזוי
צו אמר: קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] און הלך, דו און דייַן בית [זען
"בית" ירמיהו (34)33-(31)31:30], און גור זיך אויף ווּ דו וועסט זיך גור,
וואָרעם ה' האָט קרא אַ רָעָב, און ער בוא אויך איבערן הָאָרֶץ אויף 7 שָׁנָה. 2
איז די אִשָּׁה קוּם, און האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
אַזוי ווי דאָס דבר פון דעם אִיש האלוקים, און זי איז הלך מיט איר בית, און
האָט זיך גור אין אֶרֶץ פּלִשתּים 7 שָׁנָה. 3 און עס איז געווען צום סָוף פון די 7
שָׁנָה, האָט די אִשָּׁה זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] פון אֶרֶץ
פּלִשתּים, און זי איז יצא צו צעק צום מלך וועגן איר בית און וועגן איר שָׂדֶה.
4 און דער מלך האָט גראָד דבר צו גֵיחֲזִי נער אִיש האלוקים, אַזוי צו אמר:
ספּר! מיר נָא כּל הגדולות וואָס אֱלִישָע האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9]. 5 און עס איז געווען ווי ער ספּר אַזוי דעם מלך, אַז ער האָט
החיה [חיה] דעם מֵת, און הִנֵּה די אִשָּׁה וואָס ער האָט החיה [חיה] איר בן,
צעק צום מלך וועגן איר בית און וועגן איר שָׂדֶה. האָט גֵיחֲזִי אמר: אֲדֹנִי
המלך, דאָס איז די אִשָּׁה, און דאָס איז איר בן וואָס אֱלִישָע האָט החיה [חיה].
6 האָט דער מלך שאל די אִשָּׁה, און זי האָט אים ספּר. און דער מלך האָט
איר נתן א סָרִיס, אַזוי צו אמר: שוב אום כּל וואָס איז אירס, און כּל תְּבוּאֹת
פון דעם שָׂדֶה, פון דעם יוֹם וואָס זי האָט עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2]
הָאָרֶץ און בִּיז אַצונד. 7 און אֱלִישָע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין דמשק; און בֶּן-הֲדַד מלך ארם איז
געווען חלה; איז אים נגד געוואָרן, אַזוי צו אמר: דער אִיש האלוקים איז בוא

[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהער. 8 האָט דער מלך אמר צו חֲזָאֵלן: לקח אין דײַן יָד אַ מִנְחָה, און הלך אַנטקעגן דעם אִיש האלוקים, און זאָלסט דרש דורך אים בײַ ה', אַזוי צו אמר: וועל איך חיה ווערן פון דער דאָזיקער חֳלִי [זען "חֳלִי" ישעיהו 53:4]? 9 איז חֲזָאֵל הלך אים אַנטקעגן; און ער האָט לקח אַ מִנְחָה אין זיין יָד, און פון כל טוֹב פון דמשק, א משא פון 40 גְמַלִים, און ער איז בוא און האָט זיך עמד פאַר אים, און האָט אמר: דײַן בן בֶּן-הֲדַד מלך ארם האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר, אַזוי צו אמר: וועל איך חיה ווערן פון דער דאָזיקער חֳלִי [זען "חֳלִי" ישעיהו 53:4]? 10 האָט אֱלִישָע צו אים אמר: הלך! אמר צו אים: חיה וועסטו חיה ווערן; אָבער ה' האָט מיר באַוויזן אַז מות וועט ער מות. 11 און ער האָט עמד זיין פנים, און [אים] שום בּיז ער [חֲזָאֵל] האָט זיך בוש; און דער אִיש האלוקים האָט בכה [זען "בכה" תהלים 69:10-11]. 12 האָט חֲזָאֵל אמר: מַדוּעַ בכה אֲדֹנִי? האָט ער אמר: ווײַל איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] וואָס רָעָה דו וועסט עשׂה צו בני-ישראל. זייערע מִבְצָר וועסטו שלח אין אֵש, און זייערע בחורים וועסטו הרגען מיטן חֶרֶב, און זייערע עֹלָלים וועסטו רטש, און זייערע טראָגעדיקע [הָרֶה] וועסטו בקע. 13 האָט חֲזָאֵל אמר: אָבער ווער איז דײַן עֶבֶד דער כּלב [זען תהלים 22:17], אַז ער זאָל עשׂה די דאָזיקע גרויסע זאַך? האָט אֱלִישָע אמר: ה' האָט מיר [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] געוויזן דיך ווי דער מלך איבּער ארם. 14 איז ער הלך פון אֱלִישָען, און איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זיין אֲדוֹן; האָט ער אים אמר: וואָס האָט אֱלִישָע אמר? האָט ער אמר: ער האָט מיר אמר, חיה וועסטו חיה ווערן. 15 און עס איז געווען אויף מחרת, האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאָס מַכְבֵּר און טבל [זען "טבל" מלכב 5:14

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

] אין מַיִם, און פרשׂ אויף זיין פנים, און ער איז מות. און חֲזָאֵל איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. 16 און אין 5טן שָנָה פון יוֹרָם בן אַחאבן מלך ישראל, ווען יהוֹשָפָט איז געווען מלך יהודה, איז יהוֹרם בן יהוֹשָפָט מלך יהודה געוואָרן מלך. 17 32 שָנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 8 שָנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 18 און ער איז הלך אין דעם דֶרֶךְ פון די מלכים פון ישראל, אַזוי ווי דאָס בית אַחאב האָט עשׂה; וואָרעם ער האָט געהאַט בַּת אַחאב פאַר אַן אִשָה; און ער האָט עשׂה וואָס איז הָרַע אין די

אויגן פון ה'. 19 אָבער ה' האָט נישט אבה צו שחת [זען "שחת" תהלים 16:10
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] יהודה לְמַעַן דָוִד זיין עֶבֶד, אַזוי
ווי ער האָט אים אמר, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9- 2:7]
אים און זיַינע בָּנִים א נִיר כל הימים. 20 אין זייַנע ימים איז אדום פשע [זען
"פשע" ישעיהו 53:4] פון אונטער דער יָד יהודה, און זיי האָבן ימלך [מלך]
איבּער זיך אַ מלך. 21 איז יוֹרָם עבר קיין צָעִיר און כל מרכּבות מיט אים, און
ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בּיַי לַיְלָה, און האָט נכה די
אֱדוֹם וואָס האָבן אים סבב און די שׂרים פון די מרכּבות; און דאָס עַם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז נוס צו זיַינע אוהלים.
22 אָבער אדום איז פשע פון אונטער דער יָד יהודה בּיז אויף היום הזה.
דעמאָלט אין דער אייגענער צייַט איז פשע לִבנָה. 23 און די יתר דִברֵי יוֹרָמען,
און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס איז
שוין כתב אין סֵפֶר דִברֵי הימים מלכים פון יהודה. 24 און יוֹרָם האָט זיך שכב
מיט זיַינע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן
זיַינע אבות אין עִיר דָוִד. און בְּנוֹ אַחַזיָהו איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען
בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 25 אין 12טן שָנָה פון
יוֹרָם בן אַחאבן, מלך ישראל, איז געוואָרן מלך אַחַזיָהו בן יהוֹרם מלך יהודה.
26 22 שָנָה איז אַחַזיָהו אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 1 שָנָה האָט
ער מלך אין ירושלים. און דער שֵם פון אִמוֹ איז געווען עַתליָהו בַּת עָמרי מלך
ישראל. 27 און ער איז הלך אין דעם דֶרֶך פון בית אַחאב, און האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי
ווי דאָס בית אַחאב, וואָרעם ער איז געווען אַן איידים [חתן] פון בית אַחאב.
28 און ער איז הלך מיט יוֹרָם בן אַחאבן אויף מלחמה מיט חַזָאֵל מלך ארם,
אין רמת-גִלעָד; און די אַרַמים האָבן נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4] יוֹרָמען. 29
און דער מלך יוֹרָם האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] זיך צו
רפא אין יזרעאל פון די מכּים וואָס די אַרַמים האָבן אים נכה אין רמה, ווען
ער האָט לחם מיט חַזָאֵל מלך ארם. און אַחַזיָהו בן יהוֹרמען, מלך יהודה,
האָט ירד צו ראה יוֹרָם בן אַחאבן אין יזרעאל, ווען ער איז געווען חלה.

1 און אֱלִישָע הנביא האָט קרא איינעם פוּן די בּני הַנְבִיאִים, און האָט צו אים
אמר׃ חגר דײַנע מָתְנַיִם, און לקח דאָס דאָזיקע פַּךְ הַשֶמֶן אין דײַן יָד, און הלך
קיין רמת-גִלעָד. 2 און אַז דו ווּעסט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהין, ראה זיך אַרום אויף יֵהוא בּן
יהוֹשָפָט בּן נמשין; און זאָלסט בוא, און אים קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2] פוּן צווישן זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה
12:10; משיח בּן דָוִד דקרוּ חי אויפן בּוים, שמואל ב 18:14], און זאָלסט אים
אַרײַנפירן אין א חדר בחדר. 3 און זאָלסט לקח דאָס פַּךְ הַשֶמֶן, און יצק אויף
זיין קאָפּ, און אמר׃ אַזוי האָט ה' אמר. איך האָבּ דיך משח פאַר א מלך איבּער
ישראל. און זאָלסט פּתח די דֶלֶת און נוס, און נישט חכה. 4 איז דער נער, דער
נער הנביא, הלך קיין רמת-גִלעָד. 5 און ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און הִנֵה די שׂרים פוּן חיל ישב
[זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]. האָט ער אמר׃ איך האָבּ א דבר צו
דיר, שַׂר. האָט יֵהוא אמר׃ צו ווּעמען פוּן אונדז אלעמען? האָט ער אמר׃ צו
דיר, שַׂר. 6 איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און ער איז בוא
אין בּית. און ער האָט יצק דאָס שֶמֶן אויף זיין קאָפּ, און האָט צו אים אמר׃
אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישראל׃ איך האָבּ דיך משח פאַר א מלך איבּער הָעָם
ה', איבּער ישראל. 7 און זאָלסט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6]
דאָס בּית אַחאב דײַן אֲדוֹן, כדי איך זאָל זיך נקם פאַר דעם דָם פוּן מײַנע
עבדים די נביאים, און פאַר דעם דָם פוּן כל עבדים פוּן ה', פוּן יד אִיזֶבל. 8 און
דאָס כל בּית אַחאב זאָל אבד; און איך ווּעל כרת [זען דניאל 9:26, משיח
יכרת, כרת] פוּן אַחאבן כל מַשְתִין בְקִיר און עצר און עזב, צווישן ישראל. 9
און איך ווּעל נתן דאָס בּית אַחאב אַזוי ווי דאָס בּית יָרָבעָם בּן נבטן, און אַזוי
ווי דאָס בּית פוּן בַּעשא בּן אַחִיהן. 10 און די כּלבים [זען תהלים 22:17] ווּעלן
אכל אִיזֶבלען אין דעם חלק פוּן יזרעאל, און אֵין קֹבֵר [זען קבר משיח ישעיהו
53:9]. און ער האָט פּתח די דֶלֶת, און איז נוס. 11 און יֵהוא איז יצא [זען
ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו די עבדים פוּן אֲדֹנָיו; האָט מען צו אים אמר׃
איז שלוֹם? ווּעגן ווּאָס איז דער דאָזיקער משוגענער [שגע] בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר? האָט ער צו זיי
אמר׃ איר ידע דאָך דעם אִיש און זיין שִׂיחַ. 12 האָבּן זיי אמר׃ שקר! נגד אונדז

נָא. האָט ער אמר: אַזוי און אַזוי האָט ער דבר צו מיר, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט
ה' אמר: איך האָב דיך משח פאַר א מלך איבער ישראל. 13 האָבן זיי מהר און
לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] איטלעכער זיין בגד, און
שום אונטער אים אויף דער גֶרֶם הַמַּעֲלוֹת, און זיי האָבן תקע אין שופר, און
אמר: יֵהוא איז מלך! 14 אַזוי האָט יֵהוא בן יהוֹשָׁפָט בן נִמשין קשר אויף
יוֹרָמען. און יוֹרָם האָט געהאַט שוֹמֵר רמת-גִלעָד פון חֲזָאֵל מלך ארם, ער און
כָל ישראל. 15 און דער מלך יהוֹרם האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
זכריה 13:7] זיך צו רפא אין יזרעאל פון די מכּים וואָס די אֲרַמים האָבן אים
נכה, ווען ער האָט לחם מיט חֲזָאֵל מלך ארם. און יֵהוא האָט אמר: אויב דאָס
איז אײַער נפש, זאָל נישט יצא אַ פְּלִית פון עִיר צו הלך צו נגד אין יזרעאל. 16
און יֵהוא האָט זיך רכב, און איז הלך קיין יזרעאל, ווײַל יוֹרָם איז דאָרטן שכב.
און אַחַזיָהו מלך יהודה האָט ירד צו ראה יוֹרָמען. 17 און דער צֹפֶה איז עמד
אויף דעם מִגְדָל אין יזרעאל, און ער האָט ראה די שפעה פון יֵהואן בײַ זיין
בוא. האָט ער אמר: שפעה ראה איך. האָט יהוֹרם אמר: לקח א רַכָּב און שלח
זיי אַנטקעגן, און זאָל ער אמר: איז שלוֹם? 18 איז דער רֹכֵב הסוּס הלך אים
אַנטקעגן, און האָט אמר: אַזוי האָט דער מלך אמר: איז שלוֹם? האָט יֵהוא
אמר: וואָס לְךָ און צו שלוֹם? סבב! זיך הינטער מיר. האָט דער צֹפֶה נגד אַזוי
צו אמר: דער מַלְאָךְ איז בוא בִּיז זיי, אָבער ער שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
זכריה 13:7] זיך נישט צוריק. 19 האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ שֵׁנִי
רֹכֵב סוּס. און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] צו זיי, און האָט אמר: אַזוי האָט אמר דער מלך: איז שלוֹם?
האָט יֵהוא אמר: וואָס לְךָ און צו שלוֹם? סבב! זיך הינטער מיר. 20 האָט דער
צֹפֶה נגד, אַזוי צו אמר: ער איז בוא בִּיז צו זיי, אָבער ער שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; זכריה 13:7] זיך נישט צוריק. און דאָס מנהג איז אַזוי ווי דאָס מנהג פון
יֵהוא בן נִמשין, וואָרעם ער נהג אַזוי ווי משוגע. 21 האָט יהוֹרם אמר: אסר!
האָט מען אסר זיין מרכּבה, און יהוֹרם מלך ישראל און אַחַזיָהו מלך יהודה
זײַנען יצא איטלעכער אין זיין מרכּבה, און זײַנען יצא אַנטקעגן יֵהואן, און
האָבן אים מצא אין דעם חֶלְקָה פון נָבוֹת דעם יִזרעאלי. 22 און עס איז
געווען, ווי יהוֹרם האָט ראה יֵהואן, אַזוי האָט ער אמר: איז שלוֹם, יֵהוא? האָט
ער אמר: וואָס פאַר שלוֹם, בײַ די זנונים פון אִמְךָ אִיזֶבלען און אירע כשף
הרבים. 23 האָט יהוֹרם הפך זײַנע ידים, און איז נוס, און ער האָט אמר צו

אַחַזיָהון׃ מרמה [זען "מרמה" ישעיהו 53:9], אַחַזיָהו! 24 און יֵהוא האָט מלא
מיט זיין יָד דעם קשת, און האָט נכה יהוֹרמען צווישן זײַנע זרוֹעַ [זען זרוֹעַ ה'
משיח, ישעיהו 53:1], און די חֵצִי איז אים יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1]
דורכן לֵב, און ער האָט זיך כרע אין זיין מרכּבה. 25 האָט ער [יֵהוּא] אמר צו
בִדקַר זיין שָלִשֹה׃ נשֹא! שלך! אים אין דעם חלקה שָׂדֶה פוּן נָבות דעם
יִזרעאלי. וואָרעם זכר ווי איך און דו זײַנען רכב צמדים הינטער אָבִיו אַחאבן,
און ה' האָט נשֹה אויף אים די דאָזיקע משׂא׃ 26 אמנם, איך האָבּ אמש ראה
דאָס דָם פוּן נָבותן, און דאָס דָם פוּן זײַנע בָּנִים, נְאֻם ה', און איך וועל דיר
שלם אין דעם דאָזיקן חלקה, נְאֻם ה'. און אַצונד נשֹא! שלך! אים אין דעם
חלקה, אַזוי ווי דאָס דבַר-ה'. 27 און ווי אַחַזיָהו מלך יהודה האָט ראה, אַזוי
איז ער נוס דרך בֵּית הַגָּן. אָבער יֵהוא האָט אים רדף, און האָט אמר׃ נכה [זען
"נכה" בּן דָוִד משיח ישעיהו 53:4] אים אויך אויפן מרכּבה. אויף דעם
אַרויפגאַנג פוּן גור וואָס לעבן יִבלְעָם. און ער איז נוס קיין מְגִדוֹ, און איז
דאָרטן מות. 28 און זײַנע עבדים האָבּן אים רכב קיין ירושָלַיִם, און האָבּן אים
קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זיין קבר לעבן זײַנע אבות אין עִיר
דָוִד. 29 און אין 11טן שָנָה פוּן יוֹרָם בּן אַחאבן איז אַחַזיָה געוואָרן מלך
איבּער יהודה. 30 און יֵהוא איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין יזרעאל. און אִיזֶבל האָט שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און זי האָט שום פּוּךְ אויף
אירע אויגן, און האָט יטב איר קאָפּ, און שקף דורכן חַלוֹן. 31 און ווי יֵהוא איז
בוא אין שער, אַזוי האָט זי אמר׃ וואָס שלום, זִמרי, דער הֹרֵג פוּן אֲדֹנָיו? 32
האָט ער נשֹה זיין פנים צום חַלוֹן, און האָט אמר׃ ווער איז מיט מיר, ווער?
האָבּן שקף צו אים 2 אָדער 3 סריסים. 33 האָט ער אמר׃ שמט זי. און זיי
האָבּן זי שמט; און פוּן איר דָם האָט נזה [זען "נזה" ישעיהו 52:15] אויף דער
קיר און אויף די סוּסים. און מע האָט זי רמס. 34 און ער איז בוא, און האָט
אכל און שתה, און ער האָט אמר׃ פקד! נָא, די דאָזיקע הארוּרה [ארר], און
קבר זי, וואָרעם א בַּת מֶלֶךְ איז זי. 35 זײַנען זיי הלך זי קבר [זען משיח קבר,
ישעיהו 53:9], אָבער זיי האָבּן מער פוּן איר נישט מצא, ווי בּלויז דעם גֻלְגֹלֶת,
און די רגלים [זען תהלים 22:17], און די כַּפּוֹת הידים. 36 האָבּן זיי זיך שוב
[זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און האָבּן אים נגד. האָט ער אמר׃ דאָס
איז דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר דורך זיין עֶבֶד אֵלִיָהוּ דעם תִשבִי, אַזוי צו

אמר: אין דעם חלק פון יזרעאל וועלן די כלבים [זען תהלים 22:17] אכל דאָס
בָּשָׂר פון אִיזֶבלען. 37 און דער נבלה פון אִיזֶבלען וועט זיין אויפן פּני השׂדה
פון יזרעאל אַזוי ווי מיסט אויפן דֹמֶן, אַז מע וועט קענען אמר: דאָס איז
אִיזֶבל.

מלכבב10

1 און אַחאב האָט געהאַט 70 בָּנִים אין שומרון. האָט יֵהוא כתב ספרים, און
האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] קיין שומרון צו די שׂרים פון יזרעאל, די
זקנים, און צו די וואָס זייַנען געווען אֹמְנים [אמן] בייַ אַחאבן, אַזוי צו אמר: 2
און אַצונד, ווי עס בוא צו אייַך דער דאָזיקער סֵפֶר, אַזוי ווי בייַ אייַך זייַנען די
בני אייַער אֲדוֹן, און בייַ אייַך זייַנען דאָ מרכבות און סוּסים, און עִיר מבצר
און נֶשֶק. 3 זאָלט איר ראה דעם טוב און ישר פון אייַער בָּנִים פון אֲדוֹן, און
שום אויף כִּסֵא אָבִיו; און האַלט לחם פאַר אייַער בית אֲדוֹן. 4 האָבן זיי זייער
ירא מאֹד מאֹד, און זיי האָבן אמר: הִנֵה זייַנען די 2 מלכים נישט עמד [זען
"עמד" ישעיהו 11:1-10] פאַר אים, און ווי וועלן מיר עמד? 5 און דער וואָס
איבער דעם בית, און דער וואָס איבער דער עִיר, און די זקנים, און די אֹמנים,
האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יֵהואן, אַזוי צו אמר: דייַנע עבדים זייַנען
מיר; און כל וואָס דו וועסט אונדז אמר, וועלן מיר עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9]. מיר וועלן קיינעם נישט עשׂה פאַר אַ מלך. וואָס איז טוֹב אין
דייַנע אויגן, עשׂה. 6 האָט ער כתב צו זיי אַ סֵפֶר א צווייט מאָל, אַזוי צו אמר:
אויב איר זייט מיט מיר, און איר ווילט שמע צו מייַן קול, לקח די קעפ פון די
אנשי בני אדֹניכם, און בוא צו מיר מחר אַרום דער צייַט קיין יזרעאל. און די
בני המלך, 70 אִיש, זייַנען געווען בייַ די גְדֹלֵי הָעִיר, וואָס האָבן זיי גדל. 7 און
עס איז געווען, ווי דער סֵפֶר איז בוא צו זיי, אַזוי האָבן זיי לקח [זען "לקח"
ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די בני המלך, און זיי שחט, 70 אִיש; און
זיי האָבן שום זייערע קעפ אין דָוִד, און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים
קיין יזרעאל. 8 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] הַמַלְאָך, און האָט אים נגד, אַזוי צו אמר: מע האָט געבראַכט די
קעפ פון דעם בני המלך. האָט ער אמר: שום זיי אין 2 צִבֻּרים [צִבּוּר] בייַם
פתח פון שער, ביז אין דער בוקר. 9 און עס איז געווען אין דער בוקר, איז ער

יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1], און האָט זיך עמד, און האָט אמר צום
כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], איר זייט
צדּיקים; הִנֵּה האָב איך קשר אַקעגן אֲדֹנִי, און האָב אים הרג. אָבער ווער האָט
נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] כּל די דאָזיקע? 10 ידע! דען, אַז
גאָרנישט וועט נפל צו דער ארצה פון דעם דבר פון ה' וואָס ה' האָט דבר
אויף דעם בית אַחאב; און ה' האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו
53:9] וואָס ער האָט דבר דורך זיין עֶבֶד אֵלִיָהוּן. 11 און יֵהוא האָט נכה [זען
"נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] כּל וואָס זייַנען שאר פון בית אַחאב אין
יזרעאל, און כּל זייַנע גדולים, און זייַנע ידעים, און זייַנע כּהנים, ביז ער האָט
נישט שאר פון אים אַ שָׂריד. 12 און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2] און איז בוא, און איז הלך קיין שומרון. ווי ער איז בייַם בית עֵקֶד
הרֹעים בדרך, 13 אַזוי האָט יֵהוא מצא די אחים [זען "אחים" תהלים
22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך
ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דָוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב
18:14] פון אַחַזיָהו מלך יהודה, און ער האָט אמר: ווער זייט איר? האָבן זיי
אמר: די אחים פון אחַזיָהון זייַנען מיר, און מיר האָבן ירד אויף דעם שלום פון
בני-המלך און בני-הגבירה. 14 האָט ער אמר: תפשׂ זיי חיים. און מע האָט זיי
תפשׂ חיים, און זיי שחט בייַ דער בּוֹר בית עֵקֶד, 42 אִיש. און ער האָט קיינעם
פון זיי נישט שער. 15 און ווי ער איז הלך פון דאָרטן, אַזוי האָט ער מצא
יהונָדב בן רֵכָבן אים אַנטקעגן. האָט ער אים ברך, און האָט צו אים אמר: איז
דייַן לֵב אויפריכטיק, אַזוי ווי מייַן לֵב איז צו דייַן לֵב? האָט יהונָדב אמר: יאָ.
[האָט יֵהוא אמר:] אויב יאָ, נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דייַן
יָד. האָט ער נתן זיין יָד; און ער האָט אים עלה צו זיך אויפן מרכּבה. 16 און
ער האָט אמר: הלך מיט מיר, און ראה מייַן קִנאָה פאַר ה'. און מע האָט אים
רכב אין זיין מרכּבה. 17 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין שומרון, און האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו
10-11:1; 53:4; 50:6] כּל וואָס זייַנען שאר פון אַחאבן אין שומרון. ביז ער
האָט אים שמד; אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר צו אֵלִיָהוּן. 18 און
יֵהוא האָט קבץ דאָס כּל הָעָם, און האָט צו זיי אמר: אַחאב האָט עבד בַעַל א
ביסל, יֵהוא וועט אים עבד רבה. 19 און אַצונד, קרא! צו מיר כּל נביאים פון
בַעַל, כּל עֹבְדָיו, און כּל זייַנע כּהנים; קיינער זאָל נישט פקד; וואָרעם א זבח

גָדוֹל צו בַעַל איז בַיי מיר. קיינער וואָס וועט פקד, וועט נישט חיה. און יֵהוא
האָט דאָס עשׂה מיט עקבה, כדי אבד די עֹבְדֵי הַבַעַל. 20 און יֵהוא האָט אמר:
קדשׁ! עֲצָרָה צו בַעַל. האָבן זיי עס קרא. 21 . און יֵהוא האָט שלח [זען "שלח"
מלאכי 3:1] אין כל ישראל, און כל עֹבְדֵי הַבַעַל זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און עס איז נישט שאר אַן אִיש
וואָס איז נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9]. און זיי זײַנען בוא אין בית הַבַעַל; און דאָס בית הַבַעַל איז געוואָרן
מלא פון עק צו עק. 22 האָט ער אמר צו דעם אִיש וואָס איבער דער מֶלְתָּחָה:
יצא! לבוש צו כל עֹבְדֵי הַבַעַל. און ער האָט זיי יצא די מלבושים. 23 און יֵהוא
איז בוא מיט יהוֹנָדב בן רֵכָבן אין בית הַבַעַל, און ער האָט אמר צו די עֹבדי
הַבַעַל: חפשׂ! און ראה! אַז דאָ זאָל נישט זיין מיט אײַך פון די עבדים פון ה',
אָבער בלויז עֹבְדֵי הַבַעַל אליין. 24 און זיי זײַנען בוא צו עשׂה זבחים און
עוֹלוֹת. און יֵהוא האָט זיך שׂום דרויסן 80 אִישׁ, און אמר: אויב עמעצער וועט
מלט ווערן פון די אנשים וואָס איך מֵבִיא [בוא] איבער אויף אײַערע ידים, איז
דײַן נפש תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]
נפשׁוֹ. 25 און עס איז געווען, ווי ער האָט כלה צו עשׂה דאָס עוֹלָה, אַזוי האָט
יֵהוא אמר צו די רצים [רוץ] און צו די שלשים: בואו! נכה! [זען "נכה" ישעיהו
11:1-10; 53:4; 50:6]; קיינער זאָל נישט יצא. האָבן זיי זיי נכה [זען "נכה"
ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] מיטן שאַרף פון חֶרֶב; און די רצים [רוץ] און די
שלשים האָבן זיי שלך, און זײַנען הלך צו דער עִיר בית הַבַעַל. 26 און זיי האָבן
יצא די מצבוֹת פון בית הַבַעַל, און זיי שׂרף. 27 און זיי האָבן נתץ דעם מַצֵּבָה
הַבַעַל, און האָבן נתץ דאָס בית הַבַעַל, און האָבן עס שׂום פאַר מחראה ביז
אויף היום הזה. 28 און יֵהוא האָט שמד הַבַעַל פון ישראל. 29 אָבער פון די
חַטָּאת פון יָרָבעָם בן נבטן, מיט וואָס ער האָט החטא [חטא] יאָ ישראל, פון
הינטער זיי האָט זיך יֵהוא נישט סור פון די עֶגְלֵי הַזָּהָב וואָס אין בית אֵ-ל און
וואָס אין דָן. 30 און ה' האָט אמר צו יֵהואן: ווײַל דו האָסט זיך הטיב [טוֹב] צו
עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָר אין מײַנע אויגן צו עשׂה
צו בית אַחאב אַזוי ווי כל אין מײַן לֵב, וועלן דיר בּני 4טן דָור ישב [זען "ישב"
הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף דעם כִּסֵּא פון ישראל. 31 אָבער יֵהוא האָט
נישט שׁוֹמר צו הלך אין דער תורה פון ה' אֱלֹקֵי ישראל מיט זיין כל לֵב; ער
האָט זיך נישט סור פון די חַטָּאת פון יָרָבעָמען, וואָס ער האָט החטא [חטא]

ישראל. 32 אין יענע טעג האָט ה' חלל צו קצה פון ישראל. און חֲזָאֵל האָט זיי נכה אין כל גְבוּל פון ישראל: 33 פון ירדן צו מזרח השֶמֶש, דאָס כל אֶרֶץ גִלְעָד, די גדים, און די ראובנים, און די מְנַשים, פון ערוער וואָס בײַם נחל אַרנון-גִלְעָד און בשן. 34 און די יתר דִבְרֵי יֵהוּאן, און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין כל גבורה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 35 און יֵהוא האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין שומרון. און בְּנוֹ יהוֹאָחָז איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. און די טעג וואָס יֵהוא האָט מלך איבער ישראל אין שומרון, זײַנען געווען 28 שָנָה.

מלכבב11

1 און ווי עֲתַליָה אֵם אחַזְיָהון האָט ראה אַז איר בן איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אַזוי איז זי קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט אבד דעם כל זֶרַע הממלכה. 2 האָט יהוֹשֶבע בַּת המלך יוֹרָם [יְהוֹרם], אחוֹת אַחַזְיָהוּ, לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] יוֹאָש בן אַחַזְיָה, און האָט אים ארויסגעגנבעט [גנב] פון צווישן דעם בני המלך וואָס האָבן געזאָלט מות ווערן, אים און זיין מֵינֶקֶת, אין אַ שלאָפקאַמער; און מע האָט אים סתר פון עֲתַלְיָהון, און ער איז נישט מות געוואָרן. 3 און ער איז געווען חבא בײַ איר אין בית ה' 6 שָנָה. און עֲתַליָה האָט מלך איבערן הָאָרֶץ. 4 און אויפן 7טן שָנָה האָט יהוֹיָדָע שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די שׂרים איבער די הונדערטן, פון די כָרים און פון די רצים [רוץ], און ער האָט זיי געבראַכט צו זיך אין בית ה', און ער האָט מיט זיי כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית, און האָט זיי שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֻנָה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] אין בית ה', און זיי געוויזן דעם בן המלך. 5 און ער האָט זיי צוה, אַזוי צו אמר: דאָס איז די זאַך וואָס איר זאָלט עשׂה: א 3טן פון אײַך, די וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַרײַן שבת און זיין שומר איבער די משמרת בית המלך, 6 נאָך א 3טן איז געווען בײַם שער סוּר, און א 3טן בײַם שער הינטער די רצים [רוץ] און זיין שומר איבער די משמרת הבית מַסָח. 7 און 2 ידוֹת [יד] פון אײַך, כל וואָס יצא

שבת, זאָלן זײַן שומר איבער די משמרת פון בית ה' אַרום דעם מלך. 8 און
איר זאָלט הקיף [נקף] דעם מלך רונד אַרום, איטלעכער מיט זײַנע כלי אין
זײַן יָד. און ווער עס בוא אין די שׂדרוֹת [שׂדרה], זאָל מות ווערן. און זײַט מיט
דעם מלך בײַ זײַן יצא און בײַ זײַן בוא. 9 האָבן די שׂרים פון די הונדערטן
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כל וואָס יהוֹיָדָע דער
כהן האָט צוה, און זיי האָבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13;
11:13] איטלעכער זײַנע אנשים, די וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] שבת, מיט די וואָס יצא
שבת, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] צו יהוֹיָדָע דעם כהן. 10 און דער כהן האָט נתן [זען ישעיהו 7:14;
9:5; 53:9; חגי 2:7-9] די שׂרים פון די הונדערטן די חנית און די שֶלֶט וואָס פון
מלך דָוִד, וואָס אין בית ה'. 11 און די רצים [רוץ] האָבן זיך עמד איטלעכער
מיט זײַנע כלי אין זײַן יָד, פון דער רעכטער זײַט פון בית ביז דער לינקער זײַט
פון בית, בײַם מִזְבֵּחַ, און בײַם בית, לעבן המלך רונד אַרום. 12 און ער
[יהוֹיָדָע] האָט יצא דעם בן המלך [יְהוֹאשׁ בן אַחַזְיָהוּ בן דָוִד], און האָט נתן
אויף אים די נֵזֶר און די עדות; און זיי האָבן אים מלך פאַר אַ מלך, און האָבן
אים משח; און זיי האָבן נכה די כף, און אמר: יחי המלך! 13 און עַתַלְיָה האָט
שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קוֹל פון די רצים [רוץ] און דעם
עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זי איז בוא
[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו הָעָם אין
בית ה'. 14 און זי האָט ראה, און הִנֵּה דער מלך עמד אויף די עַמּוּד [בִּימָה],
אַזוי ווי דער משפט, און די שׂרים און די חצֹצְרוֹת לעבן המלך, און דאָס כל
עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ זיך, און תקע אין חצֹצְרוֹת; האָט עַתַלְיָה קרע אירע בגדים, און
האָט אַרויסגערופן: קשר! קשר! 15 האָט יהוֹיָדָע דער כהן צוה די שׂרים פון
די הונדערטן, די פְּקֻדִים [פקד] פון החיל, און ער האָט צו זיי אמר: יצא זי ביז
אינעווייניק פון די שׂדרוֹת; און דעם וואָס בוא איר נאָך, מות מיטן חֶרֶב.
וואָרעם דער כהן האָט אמר: זי זאָל נישט מות ווערן אין בית ה'. 16 האָבן זיי
שום ידים אויף איר און זי איז בוא דורך דעם מְבוֹא הסוּסים אין בית המלך,
און איז דאָרטן מות געוואָרן. 17 און יהוֹיָדָע האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26
און בן דָוִד און הבּרית החדשה צווישן ה' און צווישן דעם מלך און הָעָם מתי
26:28] הבּרית צווישן ה' און צווישן דעם מלך און הָעָם, צו זײַן הָעָם פון ה';

אויך צווישן דעם מלך און צווישן הָעָם. 18 און דאָס כל עַם הָאָרֶץ איז בוא
אין בית הַבַּעַל, און זיי האָבן עס נתץ; זייַנע מזבחות און זייַנע צְלָם האָבן זיי
גוט שבר, און מַתן דעם כהן הַבַּעַל האָבן זיי הרג פאַר די מזבחות. און דער
כהן האָט שום פְּקֻדּוֹת איבער דעם בית ה׳. 19 און ער האָט לקח שׂרים פון די
הונדערטן, און די כָּרים, און די רצים [רוץ], און דאָס כל עַם הָאָרֶץ, און זיי
האָבן ירד מלך פון בית ה׳, און זיי זייַנען בוא דורך דעם שער פון די רצים
[רוץ] אין בית המלך. און ער האָט זיך ישב אויפן כִּסֵּא פון די מלכים. 20 און
דאָס כל עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ
האָט זיך שׂמח, און די עִיר איז געווען שקט. און עֲתַלְיָהוּ האָבן זיי מות מיטן
חֶרֶב אין בית המלך.

מלכבב12

1 7 שָׁנָה איז יהואש אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך. 2 אין 7טן שָׁנָה פון
יֵהוא איז יהואש געוואָרן מלך, און 40 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים, און
דער שֵׁם פון אִמוֹ איז געווען צִבְיָה פון בְּאֵר שֶׁבַע. 3 און יהואש האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הַיָּשָׁר אין די אויגן פון ה׳ אלע
זייַנע טעג, אַזוי ווי יהוֹיָדָע דער כהן האָט אים הורה [ירה]. 4 נאָר די בָּמוֹת
זייַנען נישט סור געוואָרן; הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמוֹת. 5 און
יהואש האָט אמר צו די כֹּהנים: כֹּל כֶּסֶף הקדשים וואָס ווערט געבראַכט אין
בית ה׳ אין כֶּסֶף עוֹבֵר, דאָס כֶּסֶף פון נפשות לויט איטלעכנס עֶרְךָּ, אַל דאָס
כֶּסֶף וואָס עמיצן עלה אויפן לֵב אִיש צו ברענגען אין בית ה׳, 6 זאָלן די כֹּהנים
לקח פאַר זיי, איטלעכער פון זיין מַכָּר; און זיי זאָלן חזק די בֶּדֶק פון בית, ווּ
נאָר בֶּדֶק וועט זיך דאָרטן מצא. 7 אָבער עס איז געווען אין 23טן שָׁנָה פון
מלך יהואש, האָבן די כֹּהנים נאָך נישט געהאַט חזק די בֶּדֶק פון בית. 8 האָט
דער מלך יהואש קרא יהוֹיָדָע דעם כהן, און די כֹּהנים, און ער האָט צו זיי
אמר: מַדּוּעַ חזק איר נישט די בֶּדֶק פון בית? און אַצונד, זאָלט איר מער נישט
לקח קיין כֶּסֶף פון אייַערע מַכָּר, נייַערט אויף די בֶּדֶק פון בית זאָלט איר עס
נתן. 9 האָבן די כֹּהנים אוֹת, נישט צו לקח דאָס כֶּסֶף פון דעם עַם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און נישט צו חזק די בֶּדֶק פון
בית. 10 און יהוֹיָדָע דער כהן האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה

אָרוֹן אֶחָד, און האָט נקב אַ חוֹר אין זיין דֶלֶת, און האָט אים [11:13 ;6:11-13]
נתן אצל [זען "אצל" משלי 8:30; 30:4; יוחנן 1:1] מִזְבֵּחַ, אויף דער ימין ווי מע
בוא אין בית ה'; און אַהין פלעגן די כֹּהנים וואָס זיין שומר איבער די סַף, נתן
דאָס כל הַכֶּסֶף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית ה'. 11 און עס איז
געווען, ווי זיי האָבן ראה אַז אין אָרוֹן איז דאָ רַב הַכֶּסֶף, אַזוי איז עלה [זען
"עלה" ישעיהו 53:2] דער סֹפֵר המלך, און דער כהן-גדול, און זיי האָבן צור
און מנה דאָס כֶּסֶף וואָס האָט זיך מצא אין בית ה'. 12 און זיי פלעגן נתן דאָס
תכן כֶּסֶף אין די יד פון די עֹשׂי המלאכה המפקדים איבער דעם בית ה'; און
זיי האָבן עס יצא צו די חָרָשִׁים און צו די בֹּנִים [זען "בֹּנִים" תהלים 118:22;
ישעיהו 53:3] וואָס האָבן עשׂה אין בית ה', 13 און צו די מויערער [גדר], און
צו די שטיינהעקער [חצב הָאֶבֶן], און אויף צו קנה [זען "קנה" משלי 8:22]
האָלץ און געהאַקטע שטיינער, צו חזק די בֶּדֶק פון בית ה', און אויף כל וואָס
איז יצא אויפן בית, צום חזק. 14 אָבער קיין סַף כֶּסֶף, מזמרת, מזרק, חצֹצרה,
קיין שום כלי זהב און כלי כסף, פלעגט נישט עשׂה ווערן פאַר דעם בית ה'
פון דעם כֶּסֶף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית ה'. 15 נײַערט צו די עשׂה
המלאכה פלעגט מען עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7],
און זיי פלעגן דערמיט חזק דאָס בית ה'. 16 און מע פלעגט זיך נישט חשב
מיט די אנשים וואָס מע פלעגט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
9-2:7] דאָס כֶּסֶף אויף זייער יָד, אויף צו נתן צו די עשׂה-מלאכה, נײַערט אויף
אֱמוּנָה האָבן זיי עשׂה. 17 דאָס כֶּסֶף פון אָשָׁם [זען "אשָׁם" ישעיהו 53:10] און
דאָס כֶּסֶף פון חטאוֹת פלעגט נישט געבראַכט ווערן אין בית ה'; דאָס פלעגט
געהערן צו די כֹּהנים. 18 דעמאָלט איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] חֲזָאֵל
מלך ארם, און האָט לחם אויף גַת, און האָט זי לכד. און חֲזָאֵל האָט שום זיין
פנים צו עלה אויף ירושלים. 19 האָט יהואש מלך יהודה לקח [זען "לקח"
ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] כל קדשים וואָס יהוֹשָׁפָט, און יהוֹרם,
און אַחַזְיָהו, זײַנע אבות, די מלכים פון יהודה, האָבן קדש, און זײַנע אייגענע
קדשים, און דאָס כל זָהָב וואָס האָט זיך מצא אין די אֹצרות פון בית ה' און
פון בית המלך, און ער האָט עס שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חֲזָאֵל מלך
ארם. און ער האָט עלה פון ירושלים. 20 און די יתר דִּברֵי ווענגן יוֹאָשן, און כל
וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין
כתב אין סֵפֶר דִּברֵי הימים מלכים פון יהודה. 21 און זײַנע עבדים זײַנען קום

[זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָבן קשר אַ קשר, און האָבן נכה
[זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] יוֹאָשן אין בית-מִלוא וואָס ירד צו
סִלאָ. 22 יוֹזכר בן שִמעָתן, און יהוֹזָבד בן שומרן, זייַנע עבדים, האָבן אים נכה,
און ער איז מות. און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] לעבן
זייַנע אבות אין עִיר דָוִד. און בְּנוֹ אֲמַצְיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען
בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו].

מלכבב13

1 אין 23טן שָנָה פון יוֹאָש בן אֲחַזְיָהון, מלך יהודה, איז יהוֹאָחָז בן יֵהואן
געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, און זיין איז 17 שָנָה. 2 און ער האָט
עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון
ה', און איז הלך נאָך די חַטּאת פון יָרָבעָם בן נבטן, וואָס ער האָט החטא
[חטא] ישראל; ער האָט זיך נישט סור דערפון. 3 און דער אַף ה' האָט חרה
אויף ישראל, און ער האָט זיי נתן אין דער יָד פון חֲזָאֵל מלך ארם, און אין
דער יָד פון בֶּן-הֲדַד בן חֲזָאֵלן, כל הימים. 4 האָט יהוֹאָחָז חלה פני ה', און ה'
האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו אים,
וואָרעם ער האָט ראה די לחץ פון ישראל, אַז מלך ארם האָט זיי לחץ. 5 און
ה' האָט נתן [זען ישעיהו "נתן" 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ישראל אַ מוֹשִיעַ,
און זיי זייַנען יצא פון אונטער דער יָד פון ארם; און בני-ישראל זייַנען ישב
[זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין זייערע אוהלים אַזוי ווי תְּמוֹל
שִלְשוֹם. 6 אָבער זיי האָבן זיך נישט סור פון די חַטּאת פון בית יָרָבעָמען,
וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל; זיי זייַנען הלך דערין; און אויך די אֲשֵרָה
איז עמד אין שומרון. 7 וואָרעם ער האָט נישט שאר יהוֹאָחָזן קיין עַם, אָבער
בלויז 50 פרשים, און 10 מרכבות, און 10,000 פוסגייער. ווייַל מלך ארם האָט
זיי אבד, און זיי שום אַזוי ווי עָפָר צו דוש. 8 און די יתר דִּברֵי יהוֹאָחָזן, און כל
וואָס ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין
גבורהשאפט, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּברֵי הימים מלכים פון ישראל. 9
און יהוֹאָחָז האָט זיך שכב מיט זייַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח
קבר, ישעיהו 53:9] אין שומרון. און בְּנוֹ יוֹאָש איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.
10 אין 37טן שָנָה פון יוֹאָש מלך יהודה איז יהואש בן יהוֹאָחָזן געוואָרן מלך

איבער ישראל אין שומרון, און זיין איז 16 שָנָה. 11 און ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'; ער
האָט זיך נישט סור פון כל חַטֹאת פון יָרָבעָם בן נבטן, וואָס ער האָט החטא
[חטא] ישראל; ער איז הלך דערין. 12 און די יתר דִברֵי יוֹאָשן, און כל וואָס ער
האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין גבורה, ווי ער
האָט לחם מיט אַמַציָה מלך יהודה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִברֵי הימים
מלכים פון ישראל. 13 און יוֹאָש האָט זיך שכב מיט זיַינע אבות; און יָרָבעָם
האָט זיך ישב אויף זיין כִסֵא. און יוֹאָש איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]
געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישראל. 14 און אֱלִישָע איז חלה
געוואָרן אויף דער חֳלִי וואָס ער האָט געזאָלט פון איר מות; און יוֹאָש מלך
ישראל האָט ירד צו אים, און ער האָט בכה אויף זיין פנים, און האָט אמר:
אָבִי, אָבִי, מרכּבה און פרש פון ישראל! 15 האָט אֱלִישָע צו אים אמר: לקח
קשת און חִצים. האָט ער אים לקח קשת און חצים. 16 האָט ער אמר צו מלך
ישראל: לייג אַרויף דיַין יָד אויפן קשת. האָט ער רכב זיין יָד, און אֱלִישָע האָט
שום זיַינע יָד אויף די ידים פון מלך. 17 און ער האָט אמר: פתח דעם חַלוֹן צו
קֵדֶם; האָט ער פתח. האָט אֱלִישָע אמר: ירה! און ער האָט הורה [ירה]. האָט
ער אמר: חֵץ תּשוּעָה פון ה', און חֵץ תּשוּעָה אַקעגן ארם; און וועסט נכה [זען
"נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] ארם אין אַפק עד כלה. 18 און ער האָט
אמר: לקח! די חצים; און ער האָט זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13]. האָט ער אמר צו מלך ישראל: נכה אָן דער ארצה; און ער
האָט נכה 3 מאל און האָט זיך עמד. 19 האָט קצף אויף אים דער אִיש
האלוקים, און האָט אמר: געזאָלט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4;
50:6] 5 אָדער 6 מאל; דעמאָלט וואָלסטו נכה ארם עַד כלה; אָבער אַצונד
וועסטו נאָר 3 מאל נכה ארם. 20 און אֱלִישָע איז מות, און מע האָט אים קבר
[זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]. און גדודים [גדוד] פון מואָב פלעגן בוא [זען
"בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין
אֶרֶץ בּיַים אָנקום [בוא] פון שָנָה. 21 און עס איז געווען, מע קבר אַזוי אַן אִיש,
און הִנֵה זיי ראה אַ גדוד. האָבן זיי שלך דעם אִיש אין קבר אֱלִישָע. און דער
אִיש האָט זיך הלך בּיז ער האָט זיך נגע אָן עצמות אֱלִישָע, און איז חיה
געוואָרן, און האָט זיך קום אויף זיַינע רגלים [זען תהלים 22:17]. 22 און חֲזָאֵל
מלך ארם האָט לחץ ישראל כל יְמֵי יהוֹאָחָז. 23 אָבער ה' האָט זיי חנן און זיך

רחם אויף זיי, און האָט זיך פנה צו זיי פון װעגן זיין בְּרִית מיט אברהם, יצחק, און יעקב, און ער האָט זיי נישט אבה צו שחת [זען "שחת" תהלים 16:10
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], און האָט זיי נישט שלך פון זיין פנים ביז אַצונד. 24 און חֲזָאֵל מלך ארם איז מות. און בֶּנוֹ בֶּן-הֲדַד איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. 25 און יהואש בן יהוֹאָחָזן האָט שוב פון דער יָד פון בֶּן-הֲדַד בן חֲזָאֵלן די ערים וואָס ער האָט געהאַט לקח פון דער יָד פון אָביו יהוֹאָחָזן אין מלחמה. 3 מאל האָט אים יוֹאָש נכה, און האָט שוב די ערים פון ישראל.

מלכבב14

1 אין 2טן שָנָה פון יוֹאָש בן יוֹאָחָזן, מלך ישראל, איז אמַציָהו בן יוֹאָש מלך יהודה געוואָרן מלך. 2 25 שָנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 29 שָנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמוֹ איז געווען יהוֹעַדָּען פון ירושלים. 3 און ער האָט עשׂה וואָס איז יָשָר אין די אויגן פון ה', אָבער נישט אַזוי ווי אָביו דָוִד; ער האָט עשׂה ווי כּל וואָס אָביו יוֹאָש האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 4 אָבער די בָּמות זיינען נישט סור געוואָרן; הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמות. 5 און עס איז געווען, ווי די מלוכה איז געווען חזק אין זיין יָד, אַזוי האָט ער נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] זַיינע עבדים וואָס האָבּן נכה אָביו דעם מלך. 6 אָבער בני-המַכּים האָט ער נישט מות, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין סֵפֶר תורת-משה, וואָס ה' האָט צוה, אַזוי צו אמר: אָבוֹת זאָלן נישט מות ווערן פאַר בָּנִים, און בָּנִים זאָלן נישט מות ווערן פאַר אבות; נייַערט איש פאַר זיין חַטָאת זאָל מות ווערן. 7 ער האָט נכה פון אדום אין גֵיא המֶלַח 10,000, און תפש סלַע אין מלחמה, און קרא איר שֵׁם יָקתאֵל [ווי זי הייסט] ביז אויף היום הזה. 8 דעמאָלט האָט אַמַציָה שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו יהואש בן יהוֹאָחָז בן יֵהוּאן, מלך ישראל, אַזוי צו אמר: הלך! לאָמיר זיך ראה אין פנים. 9 האָט יהואש מלך ישראל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אַמַציָהו מלך יהודה, אַזוי צו אמר: דער חוֹחַ וואָס אין לבנון האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דעם אֶרֶז וואָס אין לבנון, אַזוי צו אמר: נתן! דיַין בַּת צו בני פאַר אַן אִשָה. איז עבר אַן חיה פון שָׂדֶה וואָס אין לבנון, און האָט רמס דעם

חוֹחַ. 10 נכה האסטו נכה אדום, און דײַן לֵב האָט דיך נשׂא; האלט דײַן כבוד,
און ישב אין דער היים. און לָמָּה זאָלסטו זיך גרה מיט רָעָה, און נפל דו און
יהודה מיט דיר? 11 אָבער אֲמַצְיָהו האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית
22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. און יהואש מלך ישראל איז עלה. און זיי
האָבן זיך ראה אין פנים, ער און אֲמַצְיָהו מלך יהודה, אין בית-שֶׁמֶש וואָס
געהערט צו יהודה. 12 און יהודה איז נגף געוואָרן פאַר ישראל. און זיי זײַנען
נוס איטלעכער צו זײַנע אוהלים. 13 און אֲמַצְיָהו מלך יהודה, בן יהואש בן
אַחַזְיָהון, האָט יהואש מלך ישראל תפשׂ אין בית-שֶׁמֶש. און ער איז בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושלים,
און האָט פרץ די חוֹמָה פוּן ירושלים פוּן דעם שער פוּן אפרים ביז דעם שער
הַפִּנָּה, 400 אמָה. 14 און ער האָט לקח דאָס כל הַזָּהָב און הַכֶּסֶף, און כל
הכלים, וואָס האָבן זיך מצא אין בית ה' און אין די אֹצרוֹת פוּן בית המלך, און
בני הַתַּעֲרֻבוֹת [תּערוּבה], און האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה
13:7] קיין שומרון. 15 און די יתר דִּברֵי יהוּאשען וואָס ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זײַן גבורה, און ווי ער האָט לחם מיט
אֲמַצְיָהו מלך יהודה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּברֵי הימים מלכים פוּן
ישראל. 16 און יהואש האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען
משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פוּן ישראל. און
בְּנוֹ יָרָבעָם איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען
ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 17 און אֲמַצְיָהו בן יוֹאָשן, מלך יהודה, האָט חיה
נאָך דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פוּן יהואש בן יהוֹאָחָזן, מלך ישראל,
15 שָׁנָה. 18 און די יתר דִּברֵי אֲמַצְיָהון, זיי זײַנען שוין כתב אין סֵפֶר דִּברֵי
הימים מלכים פוּן יהודה. 19 און מע האָט קשר אויף אים אַ קשר אין
ירושלים, און ער איז נוס קיין לָכִיש; אָבער מע האָט שלח נאָך אים קיין לָכִיש,
און מע האָט אים דאָרטן מות. 20 און מע האָט אים נשׂא אויף סוּסים. און ער
איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין ירושלים לעבן זײַנע אבות
אין עִיר דָּוִד. 21 און דאָס כל הָעָם פוּן יהודה האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו
53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] עֲזַרְיָהן, וואָס איז געווען 16 שָׁנָה, און זיי האָבן
אים מלך פאַר מלך אויפן תחת פוּן אָבִיו אֲמַצְיָהון. 22 ער האָט בנה אֵילַת און
האָט זי שוב צו יהודה. נאָך דעם ווי דער מלך האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות.
23 אין 15 שָׁנָה פוּן אֲמַצְיָהו בן יוֹאָשן, מלך יהודה, איז יָרָבעָם בן יוֹאָש מלך

ישראל געוואָרן מלך אין שומרון, און זיין איז 41 שָנָה. 24 און ער האָט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פוּן ה';
ער האָט זיך נישט סור פון כל חַטֹּאת פון יָרָבעָם בֵּן נבטן, וואָס ער האָט
החטא [חטא] ישראל. 25 ער האָט שוב דעם גְּבוּל פון ישראל, פוּן ווו מע בוא
קיין חֲמת בִּיז דעם ים פון עֲרָבָה, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' אֱלֹקֵי ישראל, וואָס ער
האָט דבר דורך זיין עֶבֶד יוֹנה [זען
https://www.youtube.com/watch?v=2id7hpCryIA]
בן אַמִתַּין, דעם נביא, וואָס פון גַּת-חֵפר. 26 ווארעם ה' האָט ראה די עֳנִי פוּן
ישראל, אַז זי איז מרה מאֹד, און אֶפֶס עצוּר [עצר], און אֶפֶס עָזוּר [עזב], וְאֵין
זאָל עזר ישראל. 27 און ה' האָט נישט דבר צו מחה דעם שֵׁם פון ישראל פון
אונטערן הַשָּׁמַיִם, און ער האָט זיי ישע דורך דער יָד פון יָרָבעָם בֵּן יוֹאָשן. 28
און די יתר דִּבְרֵי יָרָבעָמען, און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין גבורה, ווי ער האָט לחם, און ווי ער האָט שוב
דמשק אוּם חֲמת צו יהודה און ישראל, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי
הימים מלכים פון ישראל. 29 און יָרָבעָם האָט זיך שכב מיט זיינע אבות, מיט
די מלכים פון ישראל. און בְּנוֹ זכַריה איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען
בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו].

מלכב15

1 אין 27טן שָנָה פון יָרָבעָם מלך ישראל, איז עֲזַריָה בֵּן אַמַצְיָה מלך יהודה
געוואָרן מלך. 2 16 שָנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 52
שָנָה האָט ער מלך אין ירושלים, און דער שֵׁם פון אִמוֹ איז געווען יְכָלְיָהוּ פון
ירושלים. 3 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס
איז יָשָר אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי כל וואָס אָבִיו אַמַצְיָהוּ האָט עשׂה. 4 נאָר
די בָּמוֹת זיינען נישט סור געוואָרן; הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די
בָּמוֹת. 5 און ה' האָט נגע דעם מלך, און ער איז געווען מצוֹרע [צרע] בִּיז זיין
יוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין דעם בית החפשית. און יוֹתָם בֵּן המלך איז געווען איבערן
הבית; ער האָט שפט [זען "במשפט" ישעיהו 9:5-6] הָעָם הָאָרֶץ. 6 און די יתר
דִּבְרֵי עֲזַריָהן, און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 7 און

עֲזַרְיָה האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר,
ישעיהו 53:9] לעבן זײַנע אבות אין עיר דָוִד. און בְּנוֹ יוֹתָם איז געוואָרן מלך
אויף זיין תחת. 8 אין 38טן שָׁנָה פון עֲזַרְיָהו מלך יהודה, האָט זכַריהו בן
יָרָבעָמען מלך איבער ישראל אין שומרון 6 חדשים. 9 און ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי
ווי זײַנע אבות האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; ער האָט
זיך נישט סור פון די חַטּאוֹת פון יָרָבעָם בן נבטן, וואָס ער האָט החטיא
[חטא] ישראל. 10 און שַׁלוּם בן יָבשן האָט קשר אויף אים, און האָט אים נכה
אַנטקעגן פאַרן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי],
און אים מות, און איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת
בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 11 און די יתר דִּברֵי זכַריהן, הִנֵּה זיי זײַנען
כתב אין סֵפֶר דּברֵי הימים מלכים פון ישראל. 12 דאָס איז געווען דאָס
דבַר-ה' וואָס ער האָט דבר צו יֵהואן, אַזוי צו אמר: בָּנִים ביזן 4טן דור וועלן
דיר ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפן כִּסֵּא ישראל; און אַזוי
איז געשען. 13 שַׁלוּם בן יָבשן איז געוואָרן מלך אין 39טן שָׁנָה פון עוזִיָּה מלך
יהודה; און ער האָט מלך א חודש צײַט אין שומרון. 14 איז עלה מנַחֵם בן
גָדין, פון תִרצָה, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין שומרון, און האָט נכה שַׁלוּם בן יָבשן אין שומרון,
און האָט אים מות, און איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13,
תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 15 און די יתר דִּברֵי שַׁלומען, און זיין
קשר וואָס ער האָט קשר, הִנֵּה דאָס איז כתב אין סֵפֶר דּברֵי הימים מלכים
פון ישראל. 16 דעמאָלט האָט מנַחֵם נכה תִּפסַח מיט כּל וואָס אין איר, און
אירע געמארקן פון תִרצָה אָן. ווײַל מע האָט אים נישט פתח. האָט ער זי נכה;
כּל אירע הָרֵה [זען "הרה" ישעיהו 7:14] האָט ער בקע. 17 אין 39טן שָׁנָה פון
עֲזַרְיָה מלך יהודה איז מנַחֵם בן גָדין געוואָרן מלך איבער ישראל, און זיין איז
10 שָׁנָה אין שומרון. 18 און ער האָט עשׂה וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה';
ער האָט אלע זיינע טעג זיך נישט סור פון די חַטּאוֹת פון יָרָבעָם בן נבטן,
וואָס ער האָט החטיא [חטא] ישראל. 19 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פּול [תִּגלַת-פּלאֶסֶר] מלך אשור אויפן
הָאָרֶץ. און מנַחֵם האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פּולן
1000 כּכּרים כֶּסֶף, אַז זיין יָד זאָל זיין מיט אים צו חזק די מלוכה אין זיין יָד.

20 און מנַחֵם האָט יצא דאָס כֶּסֶף אויף ישראל, אויף כל גִבּוֹרֵי החיל, 50
שקָלים כֶּסֶף אויף אִיש אֶחָד. כדי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
2:7-9] מלך אשור. און מלך אשור האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
יכריה 13:7], און האָט זיך נישט עמד דאָרטן אין הָאָרֶץ. 21 און די יתר דִּבְרֵי
מנַחֵמען, און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 22 און מנַחֵם
האָט זיך שכב מיט זיינע אבות, און בְּנוֹ פְּקַחְיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין
תחת. 23 אין 50טן שָׁנָה פון עֲזַרְיָה מלך יהודה איז פקַחיָה בן מנַחֵמען
געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, און זיין איז 2 שָׁנָה. 24 און ער האָט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון
ה'; ער האָט זיך נישט סור פון די חַטּאות פון יָרָבְעָם בן נבטן, וואָס ער האָט
החטא [חטא] ישראל. 25 און זיין שָׁלִישׁ פֶּקַח בן רמַליָהון האָט קשר אויף
אים, און האָט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] אין שומרון,
אין אַרְמוֹן פון בית המלך, בַּיי ארגוב און בַּיי אַרְיֵה; און מיט אים זיינען געווען
50 אִיש פון די גלעדער; און ער האָט אים מות, און איז געוואָרן מלך אויף זיין
תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 26 און די
יתר דִּבְרֵי פקַחיָהן, און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] דאָס איז כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 27 אין
52טן שָׁנָה פון עֲזַרְיָה מלך יהודה, איז פֶּקַח בן רמַליָהון געוואָרן מלך איבער
ישראל אין שומרון, און זיין איז 20 שָׁנָה. 28 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'; ער האָט זיך
נישט סור פון די חַטּאות פון יָרָבְעָם בן נבטן, וואָס ער האָט החטיא [חטא]
ישראל. 29 אין די יְמֵי פֶּקַח מלך ישראל, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] תִּגְלַת-פִּלְאֶסֶר מלך אשור, און האָט
לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] עִיּוֹן, און
אָבֵל-בית-מעכה, און יָנוֹחַ, און קֶדֶשׁ, און חצוֹר, און גִלעָד, און גליל [זען "גליל"
ישעיהו 9:1], דאָס כל אֶרֶץ נפתלי; און ער האָט זיי גלה קיין אשור. 30 און
הוֹשֵׁעַ בן אֵלָהן האָט קשר אַ קשר אויף פֶּקַח בן רמַליָהון, און ער האָט אים
נכה און אים מות, און איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13,
תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו], אין 20טן שָׁנָה פון יוֹתָם בן עוּזִיָהן. 31
און די יתר דִּבְרֵי פֶּקַחן, און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו

23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פוּן ישראל.
32 אין 2טן שָׁנָה פוּן פֶּקַח בּן רמַליָהון, מלך ישראל, איז יוֹתָם בּן עוזִיָהו מלך
יהודה געוואָרן מלך. 33 25 שָׁנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך,
און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פוּן אִמוֹ איז געווען
ירוּשא בַּת צָדוֹקן. 34 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פוּן ה'; ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כּל וואָס אָבִיו עוזִיָהו האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 35 נאָר די בָּמוֹת זײַנען נישט סור געוואָרן; הָעָם
האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמוֹת. ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]
דאָס שַׁעַר בּית ה' הָעֶלְיוֹן. 36 און די יתר דִּבְרֵי יוֹתָמען, און כּל וואָס ער האָט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר
דִּבְרֵי הימים מלכים פוּן יהודה. 37 אין יענע טעג האָט ה' חלל צו שלח אויף
יהודה רצין מלך ארם, און פֶּקַח בּן רמַליָהון. 38 און יוֹתָם האָט זיך שכב מיט
זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן זײַנע
אבות אין עִיר דָוִד אָבִיו. און בְּנוֹ אחָז איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.

מלכב16

1 אין 17טן שָׁנָה פוּן פֶּקַח בּן רמַליָהון, איז אָחָז בּן יוֹתָם מלך יהודה געוואָרן
מלך. 2 20 שָׁנָה איז אָחָז אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה
האָט ער מלך אין ירושלים. און ער האָט נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פוּן ה' אלוקיו, אַזוי ווי אָבִיו
דָוִד. 3 נײַערט ער איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ פוּן די מלכים פוּן ישראל. און ער
האָט אויך העביר [עבר] בְּנוֹ דורכן אֵש, אַזוי ווי די תֹעבוֹת פוּן די גוֹיִם וואָס ה'
האָט זיי ירש פוּן פאַר בּני-ישראל. 4 און ער האָט זבח און קטר אויף די בָּמוֹת,
און אויף די גִבעוֹת, און אונטער כּל עֵץ רַעֲנָן. 5 דעמאָלט איז עלה רצין מלך
ארם, און פֶּקַח בּן רמַליָהון, מלך ישראל, קיין ירושלים אויף מלחמה; און זיי
האָבּן צור אויף אָחָזן, און נישט יכל צו לחם. 6 אין יענער צײַט האָט רצין מלך
ארם שוב אֵילַת צו ארם, און האָט נשל די יהודהער פוּן אֵילַת. און די אדומים
זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
קיין אֵילַת, און זײַנען דאָרטן בוא און ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה

6:11-13] ביז אויף היום הזה. 7 און אָחָז האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
מלאכים צו תִּגלַת-פִּלאֶסֶר מלך אשור, אַזוי צו אמר: דייַן עֶבֶד און דייַן בֵּן בין
איך; עלה! און ישע! מיר פון דער יָד פון מלך ארם, און פון דער יָד פון מלך
ישראל, וואָס זייַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף מיר. 8 און
אָחָז האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאָס כֶּסֶף
און דאָס זָהָב וואָס האָט זיך מצא אין בית ה' און אין די אֹצְרוֹת פון בית
המלך, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך פון אשור שוחד. 9
און מלך אשור האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים
18:15] צו אים, און מלך אשור איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף דמשק,
און האָט זי תפש, און האָט גלה אירע באַוווינער קיין קיר, און רצינען האָט
ער מות. 10 און דער מלך אָחָז איז הלך קיין דמשק אַנטקעגן תִּגלַת-פִּלאֶסֶר
מלך אשור, און ער האָט ראה דעם מִזְבֵּחַ וואָס אין דמשק. און דער מלך אָחָז
האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אוּרִיה דעם כהן די דְּמוּת פון דעם
מִזְבֵּחַ און זיין תַּבנית לויט זיין כל מַעֲשֶׂה. 11 און אוּרִיה דער כהן האָט בנה
דעם מִזְבֵּחַ; אַזוי ווי כל וואָס דער מלך אָחָז האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
פון דמשק. אַזוי האָט אוּרִיָּה דער כהן עשׂה, איידער דער מלך אָחָז איז בוא
[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון דמשק.
12 און אַז דער מלך איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] פון דמשק, האָט דער מלך ראה דעם מִזְבֵּחַ; און דער מלך
האָט קרב צום מִזְבֵּחַ, און האָט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף אים. 13
און ער האָט קטר זיין עוֹלָה און זיין מִנְחָה, און נסך זיין נסך, און זרק [זרק,
זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח
איז דער אִיש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים
9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין
אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק,
זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים
רבים, ויק' 4:6,17] דאָס דָּם פון זיין זבחי שלמים, אויפן מִזְבֵּחַ. 14 און דעם
מִזְבֵּחַ הנחֹשֶׁת וואָס פאַר ה' האָט ער קרב פון פאַר דעם בית, פון צווישן דעם
מִזְבֵּחַ און צווישן דעם בית ה', און האָט אים נתן בייַם זייט פון דעם מִזְבֵּחַ צו
צפון. 15 און דער מלך אָחָז האָט צוה אוּרִיָּה דעם כהן, אַזוי צו אמר: אויף
דעם מִזְבֵּחַ הגדול הקטר! [קטר] דאָס עוֹלָה פון הַבֹּקֶר, און דאָס מִנְחָה פון

הָעֶרֶב, און דאָס עוֹלָה פוּן המלך און זיין מִנְחָה, און דאָס עוֹלָה פוּן כל עַם
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ, און זייער
מִנְחָה און זייערע נסך; און כל דָּם פוּן עוֹלָה און כל דָּם פוּן זבח זאָלסטו זרק
[זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פוּן גוים רבים; ביום השלישי
משיח איז דער אִיש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים
9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין
אנטלויפן אוועק פוּן דער טמאה פוּן טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק,
זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פוּן זיין אשם נפשו אויף גוים
רבים, ויק' 4:6,17] אויף אים. און וועגן דעם מִזְבַּח הנחֹשת וועל איך דארפן
בָּקַר. 16 און אוּרִיָּה דער כהן האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] אַזוֹי ווי כל וואָס דער מלך אָחָז האָט צוה. 17 און דער מלך אָחָז האָט
קצץ די מסגרוֹת [מִסְגֶּרֶת] פוּן די מכֹנוֹת [מכוֹנה], און האָט סור פוּן זיי דעם
כִּיּוֹר. און דעם ים האָט ער ירד פוּן די בָּקָר נחֹשֶת וואָס אונטער אים, און
האָט אים נתן אויף מַרְצֶפֶת אֲבָנִים. 18 און דער מוּסַךְ פאַר שבת וואָס מע
האָט בנה אַן בית, און מבוֹא המלך דערויסן, האָט ער סבב אין בית ה' וועגן
מלך אשור. 19 און די יתר דִּבְרֵי אָחָזן וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] זיי זיינען שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פוּן
יהודה. 20 און אָחָז האָט זיך שכב מיט זיַינע אבות, און ער איז קבר [זען משיח
קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן זיַינע אבות אין עִיר דָּוִד. און בְּנוֹ חִזקִיָּהוּ איז
געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8,
תחת לנו].

מלכב17

1 אין 12טן שָׁנָה פוּן אָחָז מלך יהודה, איז הוֹשֵׁעַ בן אֵלָה געוואָרן מלך אין
שומרון איבער ישראל, און זיין איז 9 שָׁנָה. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פוּן ה', אָבער נישט
אַזוֹי ווי די מלכים פוּן ישראל וואָס זיַינען געווען פאַר אים. 3 אויף אים איז
עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] שַׁלְמַנְאֶסֶר מלך אשור, און הוֹשֵׁעַ איז געוואָרן
עֶבֶד צו אים, און אים שוב מִנְחָה. 4 און מלך אשור האָט מצא אין הוֹשֵׁעַן אַ
קֶשֶׁר, ווייַל ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו סוֹא מלך

מצרים, און האָט נישט העלה [עלה] מִנְחָה צו מלך אשור אַזוי ווי שָׁנָה אין
שָׁנָה. און מלך אשור האָט אים עצר, און האָט אים אסר אין בית כֶּלֶא. 5 און
מלך אשור איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן כל הָאָרֶץ, און איז עלה
אויף שומרון, און האָט צור אויף איר 3 שָׁנָה. 6 אין 9טן שָׁנָה פון הוֹשֵׁעַן האָט
מלך אשור לכד שומרון, און האָט גלה ישראל קיין אשור, און זיי ישב אין
חֲלַח, און אין חָבוֹר, בײַם נהר גוֹזָן, און אין די ערים פון מָדַי. 7 און דאָס איז
געשען ווײַל די בני-יִשְׂראל האָבן חטא צו ה' אֱלֹקֵיהֶם וואָס האָט זיי עלה [זען
"עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מצרים, פון אונטער דער יָד פון פרעה מלך
מצרים, און זיי האָבן ירא אלוקים אחרים. 8 און זיי זײַנען הלך אין די חֻקּוֹת
[חקה] פון די גוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פאַר בני-ישראל; דעס גלײַכן די
מלכים פון ישראל, וואָס זיי האָבן עשׂה. 9 און די בני-יִשְׂראל האָבן חפא זאַכן
וואָס נישט ריכטיק צו ה' אֱלֹקֵיהֶם, און זיי האָבן זיך בנה [זען "בנה" דניאל
9:25] בָּמוֹת אין כל זייערע ערים, פון מגדל פון נוֹצְרִים [נצר] ביז אַן עִיר מבצר.
10 און זיי האָבן זיך נצב פאַר זיי מַצֵּבוֹת און אֲשֵׁרִים אויף כל גִּבְעָה גְּבֹהָה
[גָּבֹהַ] און אונטער כל עֵץ רַעֲנָן. 11 און זיי האָבן דאָרטן קטר אויף כל בָּמוֹת,
אַזוי ווי די גוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פאַר זיי; און זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דברים רָעִים צו כעס ה'. 12 און זיי האָבן עבד די
גִּלֻּלִים [גִּלּוּל], וואָס ה' האָט זיי אמר: איר זאָלט נישט עשׂה [זען ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע זאַך. 13 און ה' האָט עוד ישראל און יהודה
דורך כל זיין נביאים, איטלעכן חֹזֶה, אַזוי צו אמר: שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
זכריה 13:7] אײַך אום פון אײַערע דרכים הרעים, און זיין שומר איבער מײַנע
מצות, מײַנע חֻקּוֹת, לויט כל התורה וואָס איך האָב צוה אבותֵיכם, און וואָס
איך האָב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך דורך מײַנע עבדים, די נביאים.
14 אָבער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15;
דברים 18:15], און זיי האָבן הקשה [קשה] זייער נאַקן, אַזוי ווי דער נאַקן פון
אבותם וואָס האָבן נישט געגלויבט [אמן] אין ה' אֱלֹקֵיהֶם. 15 און זיי האָבן
מאס [זען מאס, תהלים 118:22] זײַנע חֻקּוֹת און זיין בְּרִית [זען ירמיה
31:30-33] וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26; און זען בן דָּוִד און
הברית החדשה צווישן ה' און צווישן דעם מלך און הָעָם, זען מתי 26:28] מיט
אבותם, און זײַנע הֵעִיד וואָס ער האָט זיי עוד, און זיי זײַנען הלך נאָך הֶבֶל און
געוואָרן הבל, און נאָך די גוֹיִם וואָס רונד אַרום זיי, וואָס ה' האָט זיי צוה

נישט צו עשׂה אַזוי ווי זיי. 16 און זיי האָבן עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2]
כל מצות ה' אֱלקֵיהֶם, און האָבן זיך עשׂה מַסֵּכָה 2 עֲגָלִים, און עשׂה אַן אֲשֵׁרָה,
און זיך שחה צו דעם כל צְבָא הַשָּׁמַיִם, און עבד בַעַל. 17 און זיי האָבן יעביר
[עבר] זייערע בָנִים און זייערע בָּנוֹת דורכן אֵש, און האָבן קסם קסמים און
נָחַש, און זיך מכר צו עשׂה וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אים צו הכעיס
[כעס]. 18 און ה' האָט אנף מְאֹד אויף ישראל, און ער האָט זיי סור פון זיין
פנים; עס איז נישט שאר רַק שבט יהודה אַליין. 19 האָט אויך יהודה נישט
שׁומר די מצות ה' אֱלקֵיהֶם, און זיי זיַינען הלך אין די חֻקּוֹת פון ישראל, וואָס
יענע האָבן עשׂה. 20 און ה' האָט מאס [זען מאס, תהלים 118:22] דעם כל
זֶרַע ישראל, און ער האָט זיי ענה, און האָט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 9-2:7] אין דער יָד פון שֹׁסִים [שסה], ביז ער האָט זיי שלך פון זיין
פנים. 21 ווארעם אַז ער האָט קרע ישראל פון בית דָוִד, און זיי האָבן מלך
פאַר א מלך יָרָבעָם בן נבטן, האָט יָרָבעָם הִנְּדִּחַ [נדח] ישראל פון הינטער ה',
און ער האָט זיי החטיא [חטא] חֲטָאָה גדולה. 22 און די בני-יִשְׂראל זיַינען
הלך אין כל חַטָּאת פון יָרָבעָמען וואָס ער האָט עשׂה; זיי האָבן זיך נישט סור
דערפון. 23 ביז ה' האָט סור ישראל פון זיין פנים, אַזוי ווי ער האָט דבר דורך
כל זיַינע עבדים די נביאים, און ישראל איז גלה געוואָרן פון זיין אדמה קיין
אשור אויף היום הזה. 24 און מלך אשור האָט געבראַכט פון בָּבֶל, און פון
כּוּתָה, און פון עַוָּא, און פון חֲמָת, און פון ספרוַיִם, און ישב אין די ערים פון
שומרון תַּחַת די בני-יִשְׂראל. און זיי האָבן ירש שומרון, און זיַינען ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אירע ערים. 25 און עס איז געווען אין
תְּחִלָּה פון זייער ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דאָרטן, האָבן
זיי נישט ירא ה', און ה' האָט שלח אויף זיי אֲרָיוֹת [אֲרִי], און זיי פלעגן הרג
צווישן זיי. 26 האָט מען אמר מלך אשור, אַזוי צו אמר: די גּוֹיִם וואָס דו
האָסט גלה, און ישב אין די ערים פון שומרון, ידע נישט דעם משפט פון
אלוקי הָאָרֶץ; דעריבער האָט ער שלח אויף זיי אריות, און הִנֵּה, זיי מות זיי,
אַזוי ווי זיי ידע נישט דעם משפט פון אלוקי הָאָרֶץ. 27 האָט מלך אשור צוה,
אַזוי צו אמר: הלך! אַהין איינעם פון די כֹּהנים וואָס איר האָט גלה פון
דאָרטן; און זאָלן זיי הלך און זיך ישב דאָרטן, און ער זאָל זיי הורה [ירה]
דעם משפט פון אלוקי הָאָרֶץ. 28 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] איינער פון די כֹּהנים וואָס מע האָט געהאַט

גלה פון שומרון, און ער האָט זיך ישב אין בית אֵ-ל, און האָט זיי מוֹרֶה [ירה]
ווי זיי זאָלן ירא ה'. 29 אָבער איטלעך גוֹי פלעגט אויך עשׂה זײַנע אייגענע
אלוקים, און זיי האָבן זיי נוח אין די בית הַבָּמוֹת וואָס די שומרונים האָבן
עשׂה; איטלעך גוֹי אין זייערע ערים וואָס זיי זײַנען דאָרטן ישב [זען "ישב"
הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]. 30 און די אנשים פון בָּבל האָבן עשׂה
סוכות-בנוֹת, און די אנשים פון כוּת האָבן עשׂה נֵרגַל, און די אנשים פון חֲמת
האָבן עשׂה אֲשִימאָ 31 און די עַוִּים האָבן עשׂה נִבחַז און תַּרְתָּק, און די
ספרוַיִם האָבן שׂרף זייערע בָּנִים אין אֵש צו אַדרַמֶלֶך און עֲנַמֶלֶך, די אלוקים
פון ספרוַיִם. 32 דערבײַ פלעגן זיי ירא ה', און זיי האָבן זיך עשׂה פון צווישן
זיך כֹּהנים פון בָּמוֹת, וואָס פלעגן מקריב זיין פאַר זיי אין די בית הַבָּמוֹת. 33
ה' פלעגן זיי ירא, אָבער זייערע אלוקים פלעגן זיי עבד, אַזוי ווי דער משפּט
פון די גוֹיִם וואָס מע האָט זיי פון דאָרטן גלה. 34 ביז אויף היום הזה עשׂה זיי
אַזוי ווי די משפּטים הראשונים; זיי ירא נישט ה', און זיי עשׂה נישט אַזוי ווי
זייערע חוקים און ווי זייער משפּטים, און אַזוי ווי די תורה און ווי דאָס מצוה
וואָס ה' האָט צוה בני-יעקב, וואָס ער האָט שום שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח
משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח] ישראל; 35
וואָס ה' האָט מיט זיי כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית, און האָט זיי צוה,
אַזוי צו אמר: "איר זאָלט נישט ירא אלוקים אחרים, און איר זאָלט זיך נישט
שחה צו זיי, און זיי נישט עבד, און נישט זבח צו זיי. 36 נײַערט ה' וואָס האָט
אײַך עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מצרים מיט כֹּחַ גָּדוֹל, און מיט
זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה, אים זאָלט איר ירא, און צו אים
זאָלט איר זיך שחה, און צו אים זאָלט איר זבח. 37 און די חוקים און די
משפּטים, און די תורה און דאָס מצוה, וואָס ער האָט פאַר אײַך כתב, זאָלט
איר זיין שומר איבער צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] כל הימים;
און איר זאָלט נישט ירא אלוקים אחרים. 38 און דעם בְּרִית וואָס איך האָבּ
כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט אײַך, זאָלט איר נישט שכח; און איר זאָלט
נישט ירא אלוקים אחרים. 39 נײַערט ה' אֱלֹקֵיכֶם זאָלט איר ירא, און ער וועט
אײַך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון כל אײַערע פײַנט". 40
אָבער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים
18:15], נײַערט זיי עשׂה אַזוי ווי זייער משפּט הָראשוֹן. 41 און די דאָזיקע גוֹיִם
פלעגן ירא ה', אָבער זייערע פּסיל פלעגן זיי עבד; דעס גלײַכן זייערע בָּנִים און

זייערע בני בָּנִים אַזוי ווי אבותם האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] אַזוי עשׂה זיי ביז אויף היום הזה.

מלכבב18

1 און עס איז געווען אין 3טן שָׁנָה פון הוֹשֵׁעַ בּן אֵלָהן, מלך ישראל, איז חִזקִיָה
בּן אָחָז מלך יהודה געוואָרן מלך. 2 25 שָׁנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז
געוואָרן מלך, און 29 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און שֵׁם פון אִמוֹ איז
געווען אַבי בַּת זכַריהן. 3 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי כּל וואָס אָבִיו דָוִד
האָט עשׂה. 4 ער האָט סור די בָּמות, און שבר די מַצֵבות, און כרת די אַשֵרָה.
און ער האָט כתת די נָחָש הַנְחֹשֶׁת וואָס משה האָט עשׂה; וואָרעם ביז יענע
טעג פלעגן די בּני-יִשְׂראל קטר צו איר, און מע האָט זי קרא נְחֻשְׁתָּן. 5 ער
האָט זיך בטח אויף ה' אלוקי ישראל, און נאָך אים איז נישט געווען אַזאַ ווי
ער צווישן כּל מלכים פון יהודה, אויך נישט צווישן די וואָס זַיינען געווען פאַר
אים. 6 וואָרעם ער האָט זיך דבק אָן ה', ער האָט זיך נישט סור פון הינטער
אים, און ער איז געווען שומר איבּער זַיינע מצות וואָס ה' האָט צוה משהן. 7
און ה' פלעגט זיין מיט אים; אומעטום ווי ער פלעגט יצא, פלעגט ער שׂכל.
און ער האָט מרד אָן מלך אשור, און האָט אים נישט עבד. 8 ער האָט נכה די
פלִשתים בּיז עַזָה און אירע געמאַרקן, פון מגדל נוֹצרים [נצר] בּיז עִיר מבצר.
9 און עס איז געווען אין 4טן שָׁנָה פון מלך חִזקִיָהון, דאָס איז דאָס 7טן שָׁנָה
פון הוֹשֵׁעַ בּן אֵלָהן, מלך ישראל, איז עלה שַׁלמַנאֶסֶר מלך אשור אויף שומרון,
און האָט צור אויף איר. 10 און זיי האָבּן זי לכד צום סָוף פון 3 שָׁנָה; אין 6טן
שָׁנָה פון חִזקִיָהן דאָס איז דאָס 9טע שָׁנָה פון הוֹשֵׁעַ מלך ישראל איז שומרון
לכד געוואָרן. 11 און מלך אשור האָט גלה ישראל קיין אשור, און האָט זיי
הנחה [נחה] אין חַלַח, און אין חָבור, בּייַם נָהָר גוֹזָן, און אין די ערים פון מָדַי.
12 פאַר וואָס זיי האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15;
דברים 18:15] צו דעם קוֹל ה' אֱלֹקֵיהֶם, און האָבּן עבר זיין בְּרִית, כּל וואָס
משה עֶבֶד ה' האָט זיי צוה, און זיי האָבּן נישט שמע און נישט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 13 און אין 14טן שָׁנָה פון מלך חִזקִיָהון,
איז עלה סַנחֵריב מלך אשור אויף כּל ערים הַבְּצֻרות [בצר] פון יהודה, און

האָט זיי תפשׂ. 14 האָט חִזקִיָה מלך יהודה שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו
מלך אשור קיין לָכיש, אַזוי צו אמר: איך האָב חטא; שוב זיך פון מיר; וואָס דו
וועסט אויף מיר נתן, וועל איך נשׂא. האָט מלך אשור שום אויף חִזקִיָה מלך
יהודה 300 כִּכּר כֶּסֶף און 30 כִּכּר זָהָב. 15 און חִזקִיָה האָט נתן דאָס כל כֶּסֶף
וואָס האָט זיך מצא אין בית ה' און אין די אֹצְרוֹת פון בית המלך. 16 אין
יענער צײַט האָט חִזקִיָה קצץ די דַּלְתוֹת פון דעם הֵיכַל ה', און די אֹמְנוֹת
[אֹמְנָה] וואָס חִזקִיָה מלך יהודה האָט געהאַט צפה און ער האָט עס נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] מלך אשור. 17 און מלך אשור האָט
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] תַּרתָּנען, און רַב-סָרִיסן, און רַב-שָׁקֵהן, פון
לָכיש צום מלך חִזקִיָהון מיט א חיל כָּבֵד קיין ירושלים. און זיי זײַנען עלה, און
זײַנען זיי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה
9:9] און האָבן זיך עלה און בוא און עמד בײַ דעם תְּעָלָה פון דעם בְּרֵכָה
העליונה וואָס אויפן מְסִלָּה פון שְׂדֵה כּוֹבס [כבס]. 18 און זיי האָבן קרא צום
מלך; איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו זיי אֶליָקים בן חִלקִיָהון,
וואָס איבערן הבּית, און שֶׁבְנָה דער סֹפֵר, און יוֹאָח בן אָסָפן, דער מַזְכִּיר
[זכר]. 19 און רַב-שָׁקֵה האָט צו זיי אמר: אמרו! נָא צו חִזקִיָהון אַזוי האָט אמר
דער מלך הגדול, מלך אשור: וואָס איז די דאָזיקע בִּטָּחוֹן וואָס דו בטח זיך?
20 מיינסטו דְּבַר שְׂפָתַיִם איז עצה און גבוּרָה פאַר מלחמה? אַצונד, אויף
וועמען בָטַחְתָּ [בטח], וואָס דו האָסט מרד אָן מיר? 21 אַצונד הִנֵּה! בָטַחְתָּ [דו
בטח] אויף דעם מִשְׁעֶנֶת פון דעם דאָזיקן קָנֶה הרצוּץ [רצץ] אויף מצרים וואָס
אַז אַן אִיש סמך זיך אויף אים אָן, בוא ער אים אַרײַן אין דער כַּף, און נקב זי
דורך; אַזוי איז פרעה מלך מצרים פאַר כל וואָס בטח אויף אים. 22 און אַז
איר וועט מיר אמר: מיר בטח זיך אויף ה' אלוקינו איז דאָס נישט דער וואָס
חִזקִיָהו האָט סור זײַנע בָּמוֹת און זײַנע מזבחות, און האָט אמר צו יהודה און
צו ירושלים: פאַר דעם דאָזיקן מִזְבֵּחַ זאָלט איר זיך שחה אין ירושלים? 23
און אַצונד, התערב [ערב] זיך נָא מיט אֲדֹנִי מלך אשור, און איך וועל דיר נתן
[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] 2000 סוּסים, אויב דו קענסט
דיר נתן רֹכְבִים [רכב] אויף זיי. 24 הײַנט ווי קענסטו שוב דעם פנים פון פֶּחָה
אחד, איינעם פון די קלענסטע עבדים פון אֲדֹנִי? פון דעסט בטח זיך אויף
מצרים וועגן מרכּבות און פרשים. 25 אַצונד, בין איך דען אָן ה' עלה אויף
דעם דאָזיקן מקום, אים צו שחת

[זען שחת https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]? ה' האָט צו מיר
אמר: עלה! אויף דעם דאָזיקן אֶרֶץ, און שחת [זען "שחת" תהלים 16:10
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
] עס. 26 האָט אֶלְיָקים בן חִלקִיָהון, און שֶבנאָ, און יוֹאָח, אמר צו רַב-שָקֵהן:
דבר! נָא, צו דײַנע עבדים אַראַמיש [אֲרָמִית], וואָרעם מיר פאַרשטיין [בין] עס,
און דבר נישט צו אונדז יהודיש [יהוּדִית] אין די אָזנַיִם פון הָעָם וואָס אויף
דער חוֹמָה. 27 האָט רַב-שָקֵה צו זיי אמר: האָט דען צו דײַן אֲדוֹן און צו דיר
מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֲדֹנָי צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] די
דאָזיקע דּברים, און נישט צו די אנשים וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אויף דער חוֹמָה, צו אכל זייער חֶרֶא, און צו שתה זייער שֵיִן,
בײַ אײַך? 28 און רַב-שָקֵה האָט זיך עמד, און האָט קרא אויף אַ קוֹל גָדוֹל
אויף יהודיש [יהוּדִית], און האָט דבר און אמר: שמע! דאָס דבר פון דעם מלך
הגדול, מלך אשור. 29 אַזוי האָט אמר דער מלך: זאָל אײַך חִזקִיָהו נישט
השיא [נשא], וואָרעם ער יכל אײַך נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון
זיין יָד. 30 און זאָל אײַך חִזקִיָהו נישט בטח אויף ה', אַזוי צו אמר: נצל [זען
"נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיין ווערט אונדז נצל זיין ה', און די דאָזיקע עִיר וועט
נישט נתן ווערן אין דער יָד פון מלך אשור. 31 איר זאָלט נישט שמע צו
חִזקִיָהון, וואָרעם אַזוי האָט אמר מלך אשור: עשׂה מיט מיר בְרָכָה, און יצא!
צו מיר, און אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] איטלעכער
פון זיין גֶפֶן און איטלעכער פון זיין תְּאֵנָה, און שתה איטלעכער הַמַיִם פון זיין
בּוֹר. 32 בּיז איך בוא, און וועל אײַך לקח אין אַן אֶרֶץ אַזוי ווי אײַער אֶרֶץ, אַן
אֶרֶץ פון דָגָן און ווײַן, אַן אֶרֶץ פון לֶחֶם און כּרמים, אַן אֶרֶץ פון זַיִת יִצְהָר און
דבש, כּדי איר זאָלט חיה און נישט מות; און איר זאָלט נישט שמע צו
חִזקִיָהון, אַז ער וועט אײַך סות, אַזוי צו אמר: ה' וועט אונדז נצל [זען "נצל"
מיכה 4:10; 5:1]. 33 האָבן נצל דען נצל געווען די אלוקים פון די גוֹיִם
איטלעכער זיין אֶרֶץ פון דער יָד פון מלך אשור? 34 ווּ זײַנען די אלוקים פון
חֲמת, און אַרפַּד? ווּ זײַנען די אלוקים פון ספרוַיִם, הֵנַע, און עִוָה? האָבן זיי
דען נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען שומרון פון מײַן יָד? 35 ווער זײַנען
צווישן כל אלוקים פון די ארצות וואָס האָבן נצל געווען זייער אֶרֶץ פון מײַן
יָד, אַז ה' זאָל נצל זיין ירושלים פון מײַן יָד? 36 האָט הָעָם החריש [חרש], און
זיי האָבן אים אַ דבר נישט ענה, וואָרעם דער מצוה פון מלך איז געווען, אַזוי

צו אמר׃ איר זאָלט אים נישט ענה. 37 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אֶלְיָקים בן הלקיהן, וואָס איבערן הַבַּיִת, און שֶׁבנאָ דער סֹפֵר, און יוֹאָח בן אָסָפן, דער מזכּיר [זכר], צו חִזקִיָהון, מיט בּגדים וואָס איז געווען קרע, און זיי האָבן אים נגד די דברים פוּן רַב-שָקֵהן.

מלכבב19

1 און עס איז געווען, ווי דער מלך חִזקִיָהו האָט עס שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַזוי האָט ער קרע זײַנע בגדים, און זיך כסה מיט זאַק, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בית ה׳. 2 און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֶלְיָקימען וואָס איבערן הַבַּיִת, און שֶׁבנאָ דעם סֹפֵר, און די זקנים פוּן די כֹּהנים, כסה מיט שַׂקִים, צו ישַעיָהו הנביא בן אמוצן. 3 און זיי האָבן צו אים אמר׃ אַזוי האָט אמר חִזקִיָהו׃ יוֹם צָרה און תּוֹכֵחָה און נְאָצָה איז היום הזה, וואָרעם די בָּנִים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מַשְׁבֵּר, און נישטאָ קיין כוח צו געבערן (ילד). 4 אפשר וועט ה׳ אלוקיךָ שמע כּל דִּבְרֵי רַב-שָקֵהן, וואָס אֲדֹנָיו מלך אשור האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חֵרֵף דעם אלוקים חַי, און ער וועט יכח פאַר די דברים וואָס ה׳ אֱלֹקֶיךָ האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; דעריבּער זאָלסטו נשׂא תפילה בְּעַד דעם שְׁאֵרִית הַנִמְצָאָה [מצא]. 5 און ווי די עבדים פוּן המלך חִזקִיָהון זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו ישַעיָהון, 6 האָט ישַעיָהו צו זיי אמר׃ אַזוי זאָלט איר אמר צו אײַער אֲדוֹן׃ אַזוי האָט ה׳ אמר׃ זאָלסט נישט ירא האָבן פאַר די דברים וואָס דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מיט וואָס די נְעָרִים פוּן מלך אשור האָבן מיך גדף. 7 הִנֵה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַרײַן אין אים אַ רוּחַ, און ער וועט שמע אַ שמוּעָה [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1], און וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זײַן אֶרֶץ; און איך וועל הפלתּיו [אים נפל] דורכן חֶרֶב אין זײַן אֶרֶץ. 8 און רַב-שָקֵה האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און האָט מצא מלך אשור לחם אויף לִבנָה; וואָרעם ער האָט געהאַט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז ער האָט

נסע פוּן לָכִיש. 9 און [סנחרב] האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]
אויף תִרהָקָה מלך כוּש, אַזוי צו אמר: הִנֵה! ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1] צו לחם מיט דיר. און ער האָט ווידער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
מלאכים צו חִזקִיָהון, אַזוי צו אמר: 10 אַזוי זאָלט איר אמר צו חִזקִיָהון מלך
יהודה, אַזוי צו אמר: זאָל נישט יַשִאךְ [דיך נשא] אֱלֹקֶיךָ, וואָס דו בטח זיך
אויף אים, אַזוי צו אמר: ירושלים וועט נישט נתן ווערן אין דער יָד מלך אשור.
11 הִנֵה! האָסטו שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָס די מלכים פוּן
אשור האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו כל ארצות, זיי
צו חרם, און דו ווילסט נצל ווערן? 12 האָבן די אלוקים פוּן די גוֹיִם נצל [זען
"נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען די וואָס מײַנע אבות האָבן שחת [זען "שחת"
תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g]: גוֹזָן, און חרן, און רֶצֶף, אויף
בני-עֶדֶן וואָס אין תלַשָׂר? 13 ווּ איז מלך חַמת, און מלך אַרפַּד, און מלך פוּן
דער עִיר ספרוַיִם, פוּן הֵנַע, און עִוָה? 14 האָט חִזקִיָהו לקח דעם ספרים פוּן
דער יָד פוּן די מלאכים, און האָט אים קרא; און ער איז עלה אין בית ה'; און
חִזקִיָהו האָט אים פרשׂ פאַר ה'. 15 און חִזקִיָהו האָט פלל געווען צו ה', און
האָט אמר: ה' דו אֱלֹקֵי ישראל וואָס ישב איבער די כּרובים, דו אַליין ביסט
האלוקים איבער כל ממלכות פוּן הָאָרֶץ; דו האָסט עשׂה הַשָמַיִם און הָאָרֶץ.
16 נטה! ה', דײַן אֹזֶן, און שמע; פקח, ה', דײַנע אויגן און ראה; און שמע די
דברים פוּן סַנחֵריבן וואָס האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חרף
דעם אלוקים חי. 17 אמנם, ה', די מלכים פוּן אשור האָבן החריבו [חרב] די
גוֹיִם און זייער אֶרֶץ, 18 און זיי האָבן נתן זייערע אלוקים צום אֵש; וואָרעם זיי
זײַנען קיין אלוקים נישט געווען; אָבער בלויז דאָס מעשׂה פוּן ידים פוּן אָדָם,
עץ און אֶבֶן; דעריבער האָבן זיי זיי אבד. 19 און אצונד, ה' אֱלֹקֵינוּ, הוֹשִיעֵנוּ,
נָא, פוּן זיין יָד, און זאָלן כל ממלכות הָאָרֶץ ידע, אַז דו ה' אליין ביסט
אלוקים. 20 האָט ישַעיָהו בן אָמוצן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חִזקִיָהון,
אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישראל: וואָס דו האָסט פלל געווען צו
מיר וועגן סנחרב מלך אשור, האָב איך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18;
ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. 21 דאָס איז דאָס דבר וואָס ה' האָט וועגן אים
דבר: עס בוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3] דיך, עס לעג [זען "לעג" תהלים 22:8]
פוּן דיר די בתולה בַּת צִיוֹן; עס נוע דעם קאָפּ הינטער דיר די בַּת ירושלים. 22

ווּעמען האסטו חרף און גדף? און אויף וועמען האָסטו דײַן קול רום? יאָ,
האָסט נשׂא דײַנע אויגן אין דער הייך אַקעגן דעם קדש ישׂראל. 23 דורך
דײַנע מלאכים האסטו חרף אֲדֹנָי, און אמר: מיט מײַנע רב מרכּבֿות בין איך צו
דער הייך פֿון די הרים עלה, צו די ירכה פֿון לבֿנון; און איך כּרת זײַנע הויכע
צעדערן, זײַנע געקליבענע ציפּרעסביימער; און איך בוא צו זיין עקסטן מלון,
צום וואַלד פֿון זיין כַּרְמֶל. 24 איך האָבּ קור און שתה מַיִם זָרִים [זור], און חרב
מיט מײַנע פֿוסטריט כּל נהרות [נָהָר] פֿון מצרים. 25 האסטו דען נישט שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]? פֿון לאַנג אָן האָבּ איך עס צוגעגרייט, פֿון
ימי קדם [זען מיכה 5:1 "מקדם מימי עולם"] האָבּ איך עס יצר; אַצונד האָבּ
איך עס געבראַכט עס זאָל געשען, כּדי צו שאה אויף גלים [גַּל] נצה ערים
בּצֻרות [בצר]. 26 דעריבער זײַנען זייערע יושבֿים קְצַר, זיי זײַנען חתת און בוש;
זיי זײַנען געוואָרן עֵשׂב פֿון שָׂדֶה, און דשא חציר ירק פֿון גגות [גַּג], און שדפה
איידער קמה. 27 אָבער איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דײַן ישב
[זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], און דײַן יצא און דײַן בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און דײַן
רגז קעגן מיר. 28 ווײַל דײַן רגז קעגן מיר און דײַן שַׁאֲנַן איז עלה אין מײַנע
אוזנַיִם; דעריבער, וועל איך שום מײַן חָח אין דײַן נאָז, און מײַן מֶתֶג אין דײַנע
ליפּן, און איך וועל דיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף דעם
דֶּרֶךְ וואָס דו ביסט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] אויף אים. 29 און דאָס וועט דיר זיין דער אוֹת [זען "אוֹת" ישעיהו
7:14]: איר וועט אכל הײַיאָר סָפִיחַ [זען ויקרא 25:5], און אויפֿן שֵׁנִי שָׁנָה
סָחִישׁ; און אויפֿן 3טן שָׁנָה, זרע! און קצר! און נטע כּרמים, און אכל זייער פּרי.
30 און פְּלֵיטָה בית יהודה וועט ווידער שאר שֹׁרֶשׁ [זען "שֹׁרֶשׁ" ישעיהו 11:1;
זכריה 6:11-12; 3:8] אונטן, און עשׂה פּרי אויבן. 31 וואָרעם פֿון ירושלים
וועט יצא אַ שְׁאֵרִית, און אַ פְּלֵיטָה פֿון הַר צִיון; דאָס קִנְאָה פֿון ה' צבֿאות
וועט דאָס עשׂה. 32 דעריבער אַזוי האָט ה' אמר אויפֿן מלך אשור: ער וועט
נישט בוא אין דער דאָזיקער עִיר, און נישט הורה [ירה] אַהין אַ חֵץ, און נישט
קדם פֿאַר איר מיט מָגֵן, און נישט שפך איר סֹלְלָה. 33 אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס
ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
אויף אים וועט ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און אין דער
דאָזיקער עִיר וועט ער נישט בוא, נְאֻם ה'. 34 און איך וועל גנן די דאָזיקע עִיר,

זי צו ישע, לְמַעַן מיר און לְמַעַן מײַן עֶבֶד דָוִד. 35 און עס איז געווען אין יענער
לַיְלָה, איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] מלאך ה' און האָט נכה אין
מַחֲנֶה אשור 185,000. און אַז מע האָט זיך שכם אין דער בוקר, און הִנֵּה! זיי
זײַנען כל פְּגָרים [זען "פְּגָרים" פון גהנום, ישעיהו 66:24] מֵתִים. 36 און סנחרב
מלך אשור האָט נסע, און איז הלך און האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
יכריה 13:7]; און ער איז ישב אין נִינְוֵה. 37 און עס איז געווען, ווי ער שחה זיך
אין בית פון אלוקיו נסרוך, אַזוי האָבן זײַנע בָּנִים אַדרַמֶלֶך און שַׂראֶצֶר אים
נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] מיטן חֶרֶב; און זיי זײַנען מלט
געוואָרן אין אֶרֶץ אֲרָרָט. און בְּנוֹ אֵסַר-חַדון איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת
[זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו].

מלכבב20

1 אין יענע טעג איז חִזקִיָהו חלה געוואָרן צום מות; איז צו אים בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ישַעיָהו הנביא בן
אָמוצן, און האָט צו אים אמר: אַזוי האָט ה' אמר: צוה! צו דײַן בית, וואָרעם דו
מות, און וועסט נישט חיה ווערן. 2 האָט ער סבב זיין פנים צו דער קִיר, און
האָט פלל געווען צו ה', אַזוי צו אמר: 3 אָנָּה, ה', זכר! ווי איך בין הלך פאַר דיר
מיט אמת, און מיט לבב שָׁלֵם, און וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן האָב איך
עשה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. און חִזקִיָהו האָט בכה אַ בְּכִי
גָדוֹל. 4 און עס איז געווען, ווען ישַעיָהו איז נאָך נישט געווען יצא [זען ישעיהו
10-11:1; מיכה 5:1] פון דעם מיטלסטן הויף, איז דאָס דבר-ה' געווען צו אים,
אַזוי צו אמר: 5 שוב זיך אום, און זאָלסט אמר צו חִזקִיָהו דעם נָגִיד [זען
שמואל ב 6:21] פון עַמִּי [זען "עמי" 53:8]: אַזוי האָט אמר ה' אלוקֵי אָבִיךָ דָוִדן:
איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דײַן תפילה, איך האָב ראה
דײַן דִמְעָה; הִנֵּה, איך רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] דיך; אויפן שְׁלִישׁ יוֹם [זען
בן דָוִד און שְׁלִישׁ יוֹם
[https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
ווערסטו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה'. 6 און איך וועל יסף צו
דײַנע טעג 15 שָׁנָה, און פון דער כף פון מלך אשור וועל איך דיך און די
דאָזיקע עִיר נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], און איך וועל גנן די דאָזיקע עִיר
למען מיר און למען מײַן עֶבֶד דָוִד [זען ישעיה 37:35 און 53:11 משיח בן דָוִד

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g]. 7 און ישַעיָהו האָט אמר: לקח
דְבֵלָה פייַגן. און זיי האָבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13;
11:13] און שום אויפן שְחִין, און ער איז חיה געוואָרן. 8 און חִזקִיָהו האָט
אמר צו ישַעיָהון: וואָס איז דער אות [זען "אות" ישעיה 7:14] אַז ה' וועט מיך
רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5], און איך וועל עלה [זען ישעיהו 53:2] אויפן יום
השְלִישִי [זען בן דָוִד און יום השְלִישִי, הושע 6:1-2; קור"א 15:4; לוקס 24:46
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY] אין בית ה'? 9 האָט ישַעיָהו
אמר: דאָס וועט דיר זיין דער אות [זען "אות" ישעיהו 7:14] פון ה', אַז ה' וועט
עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די זאַך וואָס ער האָט דבר: זאָל דער
שאטן [צל] הלך 10 שטאַפּלען ווייַטער, אָדער זיך שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; זכריה 13:7] 10 שטאַפּלען? 10 האָט יחִזקִיָהו אמר: גרינג [קלל] איז
דעם צל זיך נטה 10 שטאַפּלען; לאֹ, נייַערט דער צל זאָל זיך שוב [זען "שוב"
הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף צוריק 10 שטאַפּלען. 11 האָט ישַעיָהו הנביא
קרא צו ה', און ער האָט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] דעם צל 10
שטאַפּלען צוריק אויף די שטאַפּלען וואָס ער האָט געהאַט ירד אויף די
שטאַפּלען פון אָחָזן. 12 אין יענער צייַט האָט בראֹדַך-באַלְאַדָן בן באַלְאֲדָנען,
מלך בָבל, שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ספרים און מִנְחָה צו חִזקִיָהון, וואָרעם
ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז חִזקִיָהו איז געווען חלה.
13 און חִזקִיָהו האָט זיי שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15;
דברים 18:15], און ער האָט זיי געוויזן זיין כל בית נכת, דאָס כֶּסֶף און דאָס
זָהָב, און די בשמים, און דאָס שֶמֶן הטוב, און זייַנע בית כֵּלִים, און כל וואָס
האָט זיך מצא אין זייַנע אוֹצרות; נישט געווען א זאַך אין זיין בית, און אין זיין
כל ממשלת, וואָס חִזקִיָהו האָט זיי נישט געוויזן. 14 איז ישַעיָהו הנביא בוא
[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך
יחִזקִיָהו, און האָט צו אים אמר: וואָס האָבן די דאָזיקע אנשים אמר? און פון
וואַנען בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] זיי צו דיר? האָט חִזקִיָהו אמר: פון אַן אֶרֶץ רחוֹקָה זייַנען זיי בוא
פון בָבל. 15 האָט ער אמר: וואָס האָבן זיי ראה אין דייַן בית? האָט חִזקִיָהו
אמר: כל וואָס איז אין מייַן בית האָבן זיי ראה: נישט געווען א זאַך אין מייַנע
אוֹצרות וואָס איך האָב זיי נישט געוויזן. 16 האָט ישַעיָהו אמר צו חִזקִיָהון:

שמע דאָס דבר-ה׳: 17 הִנֵּה, ימים בָּאִים, און כּל וואָס אין דייַן בית, און וואָס
דייַנע אבות האָבּן אצר ביז היום הזה, וועט נשׂא ווערן קיין בָבל; קיין זאַך
וועט נישט יתר, אמר ה׳. 18 און פון דייַנע בָּנִים וואָס וועלן יצא פון דיר, וואָס
דו וועסט ילד, וועט מען לקח, און זיי וועלן זייַן סריסים אין הַהֵיכָל פון מלך
בָבל. 19 האָט חִזקִיָהו אמר צו ישַעיָהון: טוֹב איז דאָס דבר-ה׳ וואָס דו האָסט
דבר. און ער האָט אמר. הֲלוֹא אם, שלום און אמת וועט זייַן אין מייַנע טעג!
20 און די יתר דִברֵי וועגן חִזקִיָהון, און זייַן כּל גבורה, און ווי ער האָט עשׂה
דעם בְּרֵכָה און דעם תְּעָלָה, און אַרייַנגעבראַכט מַיִם אין עִיר, דאָס איז שוין
כתב אין סֵפֶר דִברֵי הימים מלכים פון יהודה. 21 און חִזקִיָהו האָט זיך שכב
מיט זייַנע אבות, און בְּנוֹ מנשה איז געוואָרן מלך אויף זייַן תחת.

מלכב21

1 12 שָנָה איז מנשה אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 55 שָנָה האָט
ער מלך אין ירושלים. און דער שֵם פון אִמוֹ איז געווען חֶפצי-בה. 2 און ער
האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די
אויגן פון ה׳, אַזוי ווי די תוֹעֲבֹת פון די גוֹיִם וואָס ה׳ האָט ירש פון פאַר די
בּני-יִשְׂראל. 3 און ער האָט שוב און בנה די בָּמוֹת וואָס אָבִיו חִזקִיָהו האָט
אבד, און ער האָט קום מזבחות צו בַעַל, און האָט עשׂה אַן אֲשֵרָה, און ווי
אַחאב מלך ישראל האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און
ער האָט זיך שחה צום כּל צְבָא הַשָמַיִם, און זיי עבד. 4 און ער האָט בנה [זען
"בנה" דניאל 9:25] מזבחות אין בית ה׳, וואָס ה׳ האָט אמר: אין ירושלים וועל
איך שום מייַן שֵם. 5 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מזבחות צום
כּל צְבָא הַשָמַיִם אין ביידע חצרוֹת [חֲצֵר] פון בית ה׳. 6 און ער האָט העביר
[עבר] בְּנוֹ דורכן אֵש, און האָט עוֹנֵן [ענן] און נחש, און ער עשׂה אוֹב און
יִדְעֹנִים; און ער האָט געמערט צו עשׂה הָרַע אין די אויגן פון ה׳, צו כעס. 7 און
ער האָט שום דעם פֶּסֶל פון דער אֲשֵרָה וואָס ער האָט עשׂה, אין דעם בית
וואָס ה׳ האָט אמר צו דָוִדן און צו בְּנוֹ שלמהן: אין דעם דאָזיקן בית און אין
ירושלים וואָס איך האָבּ בחר פון כּל שבטים פון ישראל, וועל איך שום מייַן
שֵם לְעוֹלָם, 8 און איך וועל מער נישט הניד [נוד] דעם רגל פון ישראל פון
האדמה וואָס איך האָבּ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]

אבותם, אויב זיי וועלן רַק זיין שומר איבער צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כל וואָס איך האָב זיי צוה, און לויט כל התורה וואָס
מייַן עֶבֶד משה האָט זיי צוה. 9 אָבער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]; און מנשה האָט זיי תעה צו
עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מער הָרָע ווי די גוֹיִם וואָס ה' האָט
שמד פון פאַר די בּני-יִשְׂראל. 10 און ה' האָט דבר דורך זייַנע עבדים די
נביאים, אַזוי צו אמר: 11 ווייַל מנשה מלך יהודה האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע תּוֹעֲבוֹת, איז רעע ווי כל וואָס די
אמורים וואָס פאַר אים האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
און האָט אויך החטא [חטא] יהודה מיט זייַנע גִלוּלִים, 12 דעריבער האָט אַזוי
אמר ה' אלוקֵי ישראל: הִנֵּה, איך ברענג רָעָה אויף ירושלים און יהודה, אַז כל
וואָס שמע עס, וועלן צלל זייַנע ביידע אוזנַיִם. 13 און איך וועל נטה אויף
ירושלים די קַו פון שומרון, און די משקֹלֶת פון בית אַחאב; און איך וועל מחה
ירושלים, אַזוי ווי מע מחה אַ צלחת, מחה און הפך אויף איר פנים. 14 און איך
וועל נטש דעם שְׁאֵרִית פון מייַן נחלה, און וועל זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון זייערע פייַנט, און זיי וועלן זיין בַּז
און מְשִׁסָּה פאַר כל זייערע פייַנט. 15 ווייַל זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין מייַנע אויגן, און האָבן מיך כעס פון
דעם יום וואָס אבותם זייַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון מצרים
און עד היום הזה. 16 און אויך דָּם נָקִי האָט מנשה שפך רבה מְאֹד, בּיז ער
האָט מלא ירושלים פון עק צו עק; אחוץ זיין חַטָּאת וואָס ער האָט החטא
[חטא] יהודה, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די
אויגן פון ה'. 17 און די יתר דִבְרֵי מנשהן, און כל וואָס ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין חַטָּאת וואָס ער האָט חטא, דאָס
איז שוין כתב אין סֵפֶר דִבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 18 און מנשה האָט
זיך שכב מיט זייַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]
געוואָרן אין דעם גַן פון זיין בית, אין דעם גַן עֻזָּא. און בְּנוֹ אָמוֹן איז געוואָרן
מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת
לנו]. 19 22 שָׁנָה איז אָמוֹן אַלט געווען. אַז ער איז געוואָרן מלך, און 2 שָׁנָה
האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמוֹ איז געווען משולֶמֶת בַּת
חָרוּצן, פון יָטבה. 20 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו

[53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי אָבִיו מנשה האָט עשׂה. 21
און ער איז הלך אין כל הַדֶּרֶךְ וואָס אָבִיו איז הלך, און ער האָט עבד די
גִּלּוּלִים וואָס אָבִיו האָט עבד, און האָט זיך צו זיי שחה. 22 און ער האָט עזב
[זען תהלים (16)17-(1)22:2] ה' אלוקי אבֹתיו, און איז נישט הלך אין דעם
דֶּרֶךְ ה'. 23 און די עבדים פון אמוֹנען האָבן קשר אויף אים, און האָבן מות
דעם מלך אין זיין בית. 24 און עַם הָאָרֶץ האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו
11:1-10; 53:4; 50:6] כל וואָס האָבן קשר אויף דעם מלך אָמוֹן. און עַם הָאָרֶץ
האָט מלך בְּנוֹ יֹאשִׁיָּהוּן פאַר מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת
בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 25 און די יתר דִּברֵי אָמוֹנען וואָס ער האָט
עשׂה זיי זיַינען שוין כתב אין סֵפֶר דִּברֵי הימים מלכים פון יהודה. 26 און מע
האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין גַּן עֻזָּא. און בְּנוֹ יֹאשִׁיָּהוּ איז
געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8,
תחת לנו].

מלכבב22

1 8 שָׁנָה איז יֹאשִׁיָּהוּ אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 31 שָׁנָה האָט
ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען ידידָה בַּת עֲדָיָהן, פון
בָּצקַת. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס
איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', און ער איז הלך אין כל דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו, און האָט
זיך נישט סור ימין אָדער שׂמאול. 3 און עס איז געווען אין 18טן שָׁנָה פון מלך
יֹאשִׁיָּהו, האָט דער מלך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] שָׁפן בן אצַליָהו בּן
משולָמען, דעם סֹפֵר, אין בית ה', אַזוי צו אמר: 4 עלה! צו חִלקִיָּהו דעם
כהן-גדול, און זאָל ער תמם דאָס כֶּסֶף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית
ה', וואָס די שֹׁמְרֵי הַסַּף האָבן אסף פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי]. 5 און זאָל מען עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9] אויף דער יָד פון די עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וואָס זיַינען פקד איבער
דעם בית ה'; און זיי זאָלן עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]
צו די עֹשֵׂי-המלאָכה, וואָס אין בית ה', אויף צו חזק די בֶּדֶק פון בית; 6 צו די
חָרָשִׁים, און צו די בֹּנִים, און צו די גֹּדְרִים [גדר], און אויף צו קנה האלץ און
געהאקטע שטיינער, צו חזק דאָס בית. 7 און מע זאָל זיך נישט חשב [זען

"חשב" בראשית 15:6] מיט זיי וועגן דעם כֶּסֶף וואָס ווערט נתן [זען ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף זייער יָד, נייַערט אין אֱמוּנָה זאָלן זיי עשׂה. 8
און חִלקִיָהו דער כהן-גדול האָט אמר צו שָפן דעם סֹפר: דאָס סֵפֶר התורה
האָבּ איך מצא אין בית ה'. און חִלקִיָהו האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] דאָס סֵפֶר צו שָפנען, און ער האָט עס קרא. 9 און שָפן דער סֹפֵר
איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום
מלך, און האָט געבראַכט דעם מלך דָבָר, און האָט אמר: דייַנע עבדים האָבּן
נתך דאָס כֶּסֶף וואָס האָט זיך מצא אין בית, און זיי האָבּן עס נתן [זען ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דער יָד פוּן די עֹשֵׂי המלאכה וואָס זייַנען פקד
איבּער דעם בית ה'. 10 און שָפן דער סֹפֵר האָט נגד דעם מלך, אַזוי צו אמר:
חִלקִיָהו דער כהן האָט מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ
סֵפֶר. און שָפן האָט עס געלייענט [קרא] פאַרן המלך. 11 און עס איז געווען,
ווי דער מלך האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דברים פוּן דעם
סֵפֶר התורה, אַזוי האָט ער קרע זייַנע בגדים. 12 און דער מלך האָט צוה
חִלקִיָהו דעם כהן, און אַחיקָם בן שָפנען, און עַכבור בן מִיכָיָהו, און שָפן דעם
סֹפֵר, און עֲשָׂיָה דעם עֶבֶד המלך אַזוי צו אמר: 13 הלך! דרש בייַ ה' פאַר מיר,
און פאַר הָעָם, און פאַר כל יהודה, וועגן די דברים פוּן דעם דאָזיקן
געפוּנענעם [מצא] סֵפֶר, וואָרעם גָדוֹלה איז דער חֲמַת ה' וואָס איז יצת אויף
אונדז, פאַר וואָס אבוֹתֵינוּ האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18;
ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו די דברים פוּן דעם דאָזיקן סֵפֶר, צו עשׂה [זען
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כל וואָס איז כתב פאַר אונדז. 14 איז
הלך חִלקִיָהו דער כהן, און אַחיקָם, און עַכבור, און שָפן, און עֲשָׂיָה, צו חולדָה
דער נביאָה, דער אִשָה פוּן שַלום בן תִקוָה בן חַרחַסן [זען יִיחוּס פוּן די פרוי
איז געגעבן ווי איר מאַן'ס משפחה, זען לוקס 3:23-38, ווו עס איז יִיחוּס פוּן
מרים בַּת דָוִד דורך יוסף איידעם (חָתָן) פוּן עֵלִי], דעם שֹמֵר הבגדים און זי
האָט ישב אין ירושלים, אין מִשְנֶה און זיי האָבּן דבר צו איר. 15 האָט זי צו זיי
אמר: אַזוי האָט אמר ה' אֱלקֵי ישראל: אמר צו דעם אִיש וואָס האָט אייַך
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מיר: 16 אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵה, איך ברענג
רָעָה אויף דעם מקוֹם הזה און אויף זייַנע באַוווינער כל דִבְרֵי הַסֵפֶר וואָס מלך
יהודה האָט געלייענט [קרא]; 17 דערפאַר וואָס זיי האָבּן מיך עזב [זען
תהלים 22:2(1)-17(16)], און האָבּן קטר צו אלוקים אחרים, כדי מיך צו כעס

מיט כל מעשׂה פֿון זייערע ידים, דעריבער וועט מײַן חֵמָה זיך ניצת [יצת] אויף
דעם מקום הזה, און וועט נישט כבה ווערן. 18 און צו מלך יהודה וואָס שלח
אײַך דרש בײַ ה', צו אים זאָלט איר אַזוי אמר: אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי
ישׂראל: וועגן די דברים וואָס דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו
52:15-53:12] 19 איז, ווײַל דײַן לֵב איז רכך געוואָרן, און ביסט געוואָרן נכנע
[כנע] פֿאַר ה' ווען דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָס איך
האָב דבר אויף דעם מקום הזה און אויף זײַנע יושבים [ישב], אַז זיי וועלן
ווערן פֿאַר א שַׁמָּה און פֿאַר א קללה, און האָסט קרע דײַנע בגדים, און
האָסט בכה פֿאַר מיר, האָב איך אויך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18;
ישעיהו 52:15; דברים 18:15], אמר ה'. 20 דעריבער הִנֵּה, איך אסף דיך צו
דײַנע אבות, און וועסט אסף ווערן אין דײַן קבר בשלום, און דײַנע אויגן וועלן
נישט ראה דאָס כל רָעָה וואָס איך ברענג אויף דעם מקום הזה. און זיי האָבן
געבראַכט צום מלך דעם ענטפֿער.

מלכבב23

1 און דער מלך האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און מע האָט
אסף צו אים כל זקנים פֿון יהודה און ירושלים. 2 און דער מלך איז עלה אין
בית ה', און כל אִיש יהודה און כל יושבי ירושלים מיט אים, און די כֹּהנים, און
די נביאים, און כל הָעָם פֿון קָטֹן ביז גָדוֹל. און ער האָט געליינט [קרא] אין
זייערע אוזנַיִם כל דִּבְרֵי סֵפֶר הברית וואָס איז מצא געוואָרן אין בית ה'. 3 און
דער מלך האָט זיך עמד אויף די עַמּוּד [בִּימָה], און ער האָט כרת הברית פֿאַר
ה', צו הלך נאָך ה', און לִשמֹר זײַנע מצות און זײַנע עדות און זײַנע חֻקּוֹת מיטן
כל לֵב און מיט כל נפש [זען "נפש" פֿון משיח ישעיהו 53:10], מקיים צו זיין די
דברים פֿון דעם דאָזיקן בְּרִית וואָס שטייען כתב אין דעם דאָזיקן סֵפֶר. און
דאָס כל הָעָם איז עמד צו דעם בְּרִית. 4 און דער מלך האָט צוה חִלְקִיָּהו דעם
כהן-גדול, און די כֹּהני המשנה, און די שֹׁמְרי הַסַּף, צו הוֹצִיא [יצא] פֿון דעם
הֵיכַל ה' כל הכלים וואָס זײַנען עשׂה געוואָרן פֿאַר בַּעַל, און פֿאַר דער אֲשֵׁרָה,
און פֿאַר דעם כל צְבָא הַשָּׁמַיִם; און ער האָט זיי שׂרף מִחוּץ פֿון ירושלים אין
די שדמוֹת [שְׁדֵמָה] פֿון קדרון, און האָט נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12;
ויקרא 16:22] זייער אֵש קיין בית-אֵ-ל. 5 און ער האָט השבית [שבת] די

כמרים [כמר] וואָס די מלכים פון יהודה האָבן נתן, און וואָס האָבן קטר אויף
די בָּמות, אין די ערים פון יהודה און אין די מֵסַב פון ירושלים; און די וואָס
האָבן קטר צו בַּעַל, צו דער שֶׁמֶש, און צו דער יָרֵחַ, און צו די מזלות, און צום
כל צָבָא הַשָּׁמַיִם. 6 און ער האָט יצא די אֲשֵׁרָה פון דעם בית ה' מחוּץ פון
ירושלים צום נַחַל קִדרון, און האָט זי שׂרף בײַם נַחַל קִדרון, און דקק אויף
עָפָר, און שלך איר עָפָר אויף די קברים פון בני-הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8,
כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 7 און ער האָט נתץ די בתּים פון די קְדֵשִׁים
[קָדֵש] וואָס אין בית ה', וואָס די נָשִׁים פלעגן דאָרטן ארג בָּתִּים פאַר דער
אֲשֵׁרָה. 8 און ער האָט צונויפגעבראַכט [בוא] כל הכֹּהנים פון די ערים פון
יהודה, און האָט טמא די בָּמות וואָס די כֹּהנים האָבן דאָרטן קטר, פון גֶבַע
ביז באר-שבע; און ער האָט נתץ די בָּמות פון די שְׁעָרים וואָס בײַם פֶּתַח שער
פון יהוֹשֻׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ
עבדי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] דעם שַׂר הָעִיר, וואָס
אויף דער לינקער זײַט פון דעם וואָס בוא אַרײַן אין שער העיר. 9 אָבער די
כֹּהנים פון די בָּמות זײַנען נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום מִזְבֵּחַ פון
ה' אין ירושלים; נײַערט זיי האָבן אכל דאָס מַצּות צווישן זייערע אחים [זען
"אחים" תהלים 22(23)-22:17(16),
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה
12:10; משיח בן דָוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 10 און ער האָט
טמא תּופת וואָס אין טאָל פון בן-הִנום, אַז קיינער זאָל נישט העביר [עבר]
בְּנוֹ אָדער זײַן בַּת דורכן אֵש צו מולֶך. 11 און ער האָט שבת די סוּסים וואָס
די מלכים פון יהודה האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו דער
שֶׁמֶש בײַם מבוא פון בית ה', לעבן דער לִשְׁכָּה פון נתן-מלך דעם סָרִיס, וואָס
אין די פַּרְוָרים; און די מרכּבות פון דער שֶׁמֶש האָט ער שׂרף אין אֵש. 12 און
די מזבחות וואָס אויפן גַג פון עֲלִיָּה פון אָחָז, וואָס די מלכים פון יהודה האָבן
עשׂה, און די מזבחות וואָס מנשה האָט עשׂה איןביידע חצרות [חָצֵר] פון בית
ה', האָט נתץ דער מלך און ער רוץ פון דאָרטן, און שלך זייער עָפָר אין נַחַל
קִדרון. 13 אויך די בָּמות וואָס פאַר ירושלים, וואָס אויף דער מימין פון דעם
הַר המשחית, וואָס שלֹמֹה מלך ישראל האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] צו
עשתּוֹרות, דער שִׁקֻּץ פון די צידונים, און צו כְּמוש, דער שִׁקֻּץ פון מואָב, און צו
מִלכּום, דער תּוֹעֵבה פון בני-עמון, האָט דער מלך טמא. 14 און ער האָט שבר

די מַצֵּבוֹת, און כרת די אֲשֵׁרִים, און מלא זייער מקום מיט עצמות אָדָם. 15
און אויך דעם מִזְבֵּחַ וואָס אין בֵּית אֵ-ל, די בָּמָה וואָס יָרָבְעָם בן נבטן וואָס
האָט החטא [חטא] ישראל, האָט עשׂה, אויך יענעם מִזְבֵּחַ און די בָּמָה האָט
ער נתץ; און ער האָט שׂרף די בָּמָה, און דקק אויף עָפָר; און ער האָט שׂרף די
אֲשֵׁרָה. 16 און ווי יֹאשִׁיָּהוּ האָט זיך פנה, אַזוי האָט ער ראה די קברים וואָס
דאָרטן אויפן הַר, און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט לקח
די עצמות פון די קברים, און שׂרף אויפן מִזְבֵּחַ, און האָט אים טמא, אַזוי ווי
דאָס דבר-ה' וואָס עס האָט קרא דער אִיש האלוקים וואָס האָט קרא די
דאָזיקע זאַכן [זען מלכא 13:1-3]. 17 און ער האָט אמר: וואָס איז יענער אוֹת
וואָס איך הנה? האָבן די אנשים פון עִיר צו אים אמר: דאָס איז דער קבר פון
דעם אִיש האלוקים וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון יהודה, און האָט קרא די דאָזיקע זאַכן וואָס דו
האָסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו דעם דאָזיקן מִזְבֵּחַ
אין בית-אֵ-ל. 18 האָט ער צו זיי אמר: לאָזט אים אין רו; קיינער זאָל נישט
רירן זײַנע עֶצֶם. האָבן זיי יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] זײַנע
עֶצֶם מיט די עֶצֶם פון דעם נביא וואָס איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1] פון שומרון. 19 און אויך כל בתּים פון די בָּמוֹת וואָס אין די ערים
פון שומרון, וואָס די מלכים פון ישראל האָבן עשׂה צו כעס [ה'] האָט יֹאשִׁיָּהוּ
סוּר, און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו זיי אַזוי
ווי כל מעשׂים וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
אין בית אֵ-ל. 20 און ער האָט זבח כל כֹּהנים פון די בָּמוֹת וואָס זײַנען דאָרטן
געווען, אויף די מזבחות, און האָט שׂרף עצמות אדם אויף זיי. און ער האָט זיך
שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] קיין ירושלים. 21 און דער מלך
האָט צוה דעם כל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי], אַזוי צו אמר: עשׂה פסח צו ה' אלקֵיכֶם, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין
דעם דאָזיקן סֵפֶר הברית. 22 וואָרעם אַזאַ ווי דער דאָזיקער פסח איז נישט
עשׂה געוואָרן פון יְמֵי השופטים וואָס האָבן געמשפט ישראל, און אין כל
יְמֵי מלכים פון ישראל, און די מלכים פון יהודה. 23 אָבער אין 18טן שָׁנָה פון
מלך יֹאשִׁיָּהוּן איז עשׂה געוואָרן דער דאָזיקער פסח צו ה' אין ירושלים. 24
און אויך די אֹבוֹת [אוֹב] און די יִדְּעֹנִים [יִדְּעֹנִי], און די תרפים, און די גִּלֻּלִים,
און כל שִׁקֻּצִים [שִׁקֻּץ], וואָס זײַנען ראה געוואָרן אין אֶרֶץ יהודה און אין

ירושלים, האָט יֹאשִׁיָהו בער, כדי מקיים צו זיין די דברים פון דער תורה וואָס
שטייען כתב אין דעם סֵפֶר וואָס חִלקִיָהו דער כהן האָט מצא אין בית ה'. 25
און אַזאַ ווי ער איז נישט געווען קיין מלך פאַר אים, וואָס זאָל זיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו ה' מיט זיין כל לֵב און מיט זיין כל נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] און מיט זיין כל מאֹד, לויט כל תורה
משהן; און נאָך אים איז נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אַזאַ
ווי ער. 26 אָבער ה' האָט זיך נישט שוב פון זיין חרון אף הגדול ווען זיין אַף
האָט חרה אויף יהודה, פאַר כל כעסים [כעס] וואָס מנשה האָט אים כעס. 27
און ה' האָט אמר: אויך יהודה וועל איך סור פון מײַן פנים, אַזוי ווי איך האָב
סור ישראל; און איך וועל מאס [זען מאס, תהלים 118:22] די דאָזיקע עִיר
וואָס איך האָב בחר, ירושלים, און דאָס בית וואָס איך האָב אמר: מײַן שֵם
זאָל דאָרטן זיין. 28 און די יתר דִברֵי יֹאשִׁיָהון, און כל וואָס ער האָט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִברֵי
הימים מלכים פון יהודה. 29 אין זײַנע טעג איז עלה פרעֹה-נכו מלך מצרים
אויף מלך אשור, בײַם נָהָר פרת, און דער מלך יֹאשִׁיָהו איז אים הלך אַקעגן;
און ער האָט אים מות אין מגִדו, ווי ער האָט אים ראה. 30 האָבן זײַנע עבדים
אים רכב אַ מֵת פון מגִדו, און זיי האָבן אים געבראַכט קיין ירושלים, און
האָבן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זיין קבר. און הָעָם הָאָרֶץ
האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] יהוֹאָחָז בֶן
יֹאשִׁיָהון, און זיי האָבן אים משח, און אים מלך פאַר מלך אויף תחת [זען
בראשית 22:13, תחת בְנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו] פון זיין אָב. 31 און 23
שָנָה איז יהוֹאָחָז אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3 חדשים האָט ער
מלך אין ירושלים. און דער שֵם פון אִמוֹ איז געווען חַמוּטַל בַת יִרמְיָהון, פון
לִבנָה. 32 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס
איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי כל וואָס זײַנע אבות האָבן עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 33 און פרעֹה-נכו האָט אים אסר אין
רִבלָה, אין אֶרֶץ חֲמָת, אַז ער זאָל נישט מלך אין ירושלים. און ער האָט נתן
עֹנֶש אויפן הָאָרֶץ, 100 כִכַר כֶסֶף, און א כִכַר זָהָב. 34 און פרעֹה-נכו האָט מלך
אֶליָקים בן יֹאשִׁיָהון פאַר מלך אויף דעם תחת פון אָבִיו יֹאשִׁיָהון, און ער האָט
סבב שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַעַל
אותו שם פון משיח] פון "אליָקים" צו "יהוֹיָקים." און יהוֹאָחָז האָט ער לקח;

און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] קיין מצרים, און איז דאָרטן מות. 35 און דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב האָט
יהויָקים נתן צו פרעֹהן; אָבער ער האָט ערך הָאָרֶץ, כּדי צו נתן [זען "נתן"
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאָס כֶּסֶף לויט דעם באַפעל פון פרעֹהן;
פון איטלעכן לויט זיין ערך האָט ער נגשׂ דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב פון עַם
הָאָרֶץ, כּדי צו נתן צו פרעֹה-נכון. 36 און 25 שָׁנָה איז יהויָקים אַלט געווען, אַז
ער איז געוואָרן מלך, און 11 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם
פון אִמוֹ איז געווען זבוּדָה בַּת פְּדָיָה, פון רוּמָה. 37 און ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי
ווי כּל וואָס זיינע אבות האָבן עשׂה.

מלכבב24

1 אין זיינע טעג איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] נבוכַדנֶאצַר מלך בָּבל, און
יהויָקים איז געווען עֶבֶד צו אים 3 שָׁנָה; דערנאָך האָט ער זיך שוב און האָט
מרד אָן אים. 2 און ה' האָט שלח אויף אים גדודים פון כַשׂדים, און גדודים
פון ארם, און גדודים פון מואָב, און גדודים פון בני-עמון; און ער האָט זיי
שלח אויף יהודה, כּדי עס אבד, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר דורך
זיינע עבדים די נביאים [זען מלכב 20:17; 21:12-14; 23:27; ישעיהו 6:11-12;
ירמיה 25:9; 26:6,20; 32:28; מיכה 3:12; דברים 28:45-50]. 3 אָבער לויט דעם
פֶּה ה' איז דאָס געווען אויף יהודה, כּדי זיי סור פון זיין פנים, פאַר די חַטֹאת
פון מנשהן, לויט כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9]. 4 און אויך פאַר דעם דָם נָקִי וואָס ער האָט שפך, בּיז ער האָט מלא
ירושלים מיט דָם נָקִי; און ה' האָט נישט אבה צו סלח. 5 און די יתר דִבֿרֵי
יהויָקימען, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִבֿרֵי הימים מלכים פון יהודה. 6 און
יהויָקים האָט זיך שכב מיט זיינע אבות, און בְּנוֹ יהוֹיָכין איז געוואָרן מלך אויף
זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 7 און
מלך מצרים איז מער ווידער נישט יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון
זיין אֶרֶץ, וואָרעם מלך בָּבל האָט לקח, פון דעם נחל פון מצרים בּיז דעם נָהָר
פרת, כּל וואָס געהערט צום מלך מצרים. 8 18 שָׁנָה איז יהוֹיָכין אַלט געווען,

אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3 חדשים האָט ער מלך אין ירושלים און דער
שֵם פון אִמוֹ איז געווען נחושתאָ בַּת אֶלנָתָנען, פון ירושלים. 9 און ער האָט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון
ה', אַזוי ווי כּל וואָס אָביו האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9].
10 אין יענער צײַט זײַנען די עבדים פון נבוכַדנֶאצַר מלך בָּבל עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] אויף ירושלים, און די עִיר איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין מָצוֹר. 11 און נבוכַדנֶאצַר מלך בָּבל
איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9]
אויף דער עִיר, בעת זײַנע עבדים האָבן צור אויף איר. 12 איז יהויָכין מלך
יהודה יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו מלך בָּבל, ער, און אִמוֹ, און
זײַנע עבדים, און זײַנע שַׂר, און זײַנע סָרִיסים; און מלך בָּבל האָט אים לקח
אין 8טן שָנָה פון זיין מלוכה. 13 און ער האָט יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1;
מיכה 5:1] פון דאָרטן כּל אוֹצרות פון בית ה', און די אוֹצרות פון בית המלך;
און ער האָט קצץ כּל כלי הזהב וואָס שלֹמֹה מלך ישראל האָט עשׂה אין דעם
הֵיכל ה', אַזוי ווי ה' האָט דבר. 14 און ער האָט גלה כּל ירושלים, און כּל
הַשָׂרים, און כּל גִבורי החיל, 10,000 גוֹלֶה [גלה], און כּל חרש און מַסְגֵר;
קיינער איז נישט שאר אחוץ די דַלָה פון עַם הָאָרֶץ; 15 און ער האָט גלה
יהוֹיָכינען קיין בָּבל; אויך דעם אֵם הַמֶלֶך, און דעם נשים פון המלך, און זײַנע
סָרִיסים, און די אֵולֵי הָאָרֶץ, האָט ער הלך אין גלות [גוֹלָה] פון ירושלים קיין
בָּבל. 16 און כּל אַנְשֵי החיל, 7,000, און די חרש און די מַסְגֵר, 1000, כּל
גִבורים וואָס עֹשֵׂי מלחמה, זיי האָט מלך בָּבל געבראַכט אין גלות קיין בָּבל.
17 און מלך בָּבל האָט געמאכט פאַר מלך תחת אים זיין דוד מַתַנְיָהן, און ער
האָט סבב שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 12-6:11, יהושע/ישוע איז
בַעַל אותו שם פון משיח] אויף צִדקִיָהו. 18 21 שָנָה איז צִדקִיָהו אַלט געווען,
אַז ער איז געוואָרן מלך, און 11 שָנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵם
פון אִמוֹ איז געווען חֲמוּטַל בַּת יִרמיָהון, פון לִבנָה. 19 און ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי
ווי כּל וואָס יהוֹיָקים האָט עשׂה. 20 אמנם, פון וועגן דעם אַף ה' איז דאָס
געשען אויף ירושלים און יהודה, ביז ער האָט זיי שלך פון זיין פנים. און
צִדקִיָהו האָט מרד אָן מלך בָּבל.

מלכבב25

1 און עס איז געווען אין 9טן שָנָה פוּן זיין מלוכה, אין 10טן חודש, אין 10טן
יוֹם חודש, איז בוא נבוכַדנֶאצַר מלך בָבל, ער און זיין כל חיל, אויף ירושלים,
און ער האָט חנה אויף איר, און זיי האָבן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דָיֵק
רונד אַרום איר. 2 און די עִיר איז געווען אין מָצוֹר ביזן 11טן שָנָה פוּן מלך
צִדקִיָהו. 3 אין 9טן יוֹם [4טן, זען ירמיה 52:6] חודש האָט זיך חזק דער רָעָב
אין עִיר, און עס איז נישט געווען קיין לֶחֶם פאַר עַם הָאָרֶץ. 4 און די עִיר איז
בקע געוואָרן, און כל אנשי המלחמה [זיינען נוס] בײַ לַיְלָה דורך דעם שער
צווישן די 2 חומות וואָס בײַם גַן המלך און די כַשדים זײַנען געווען רונד
אַרום דער עִיר, און [דער מלך] איז הלך דֶרֶך פוּן עַרָבָה. 5 אָבער דער חיל פוּן
די כַשדים האָט רדף דעם מלך, און זיי האָבן אים נשׂג אין די ערבות פוּן
יריחו; און זיין כל חיל איז נפוץ [פוּץ] פוּן אים. 6 און זיי האָבן תפש דעם מלך,
און האָבן אים עלה צום מלך בָבל קיין רִבלָה; און מע האָט דבר אויף אים
משפט. 7 און בני צִדקִיָהו האָט מען שחט פאַר זײַנע אויגן; און אויגן צִדקִיָהו
האָט ער עור, און ער האָט אים אסר אין נחֻשְׁתַּיִם, און געבראַכט קיין בָבל. 8
און אין 5טן חודש, אין 7טן יוֹם חודש, דאָס איז דאָס 19טע שָנָה פוּן מלך
נבוכַדנֶאצַר מלך בָבל, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] נבוזַראַדָן דער רַב-טַבָּחִים, עֶבֶד מלך בָבל, קיין ירושלים. 9
און ער האָט שׂרף דאָס בית ה', און דאָס בית המלך; אויך כל בתּים פוּן
ירושלים, און כל בית גָדוֹל, האָט ער שׂרף אין אֵש. 10 און די חומות פוּן
ירושלים רונד אַרום האָט דער כל חיל פוּן די כַשדים וואָס מיט דעם
רַב-טַבָּחים נתץ. 11 און דעם יתר הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] וואָס איז שאר אין עִיר, און די נפלים וואָס זײַנען נפל צו
מלך בָבל, און דעם יתר ההמון, האָט נבוזַראַדָן דער רַב טַבָּחים הגלה [גלה].
און דַלָּה פוּן הָאָרֶץ האָט רַב טַבָּחִים שאר צו זיין פאַר כֹּרמים [כרם] און יגבים
[יגב]. 13 און די עַמוּדֵי נחֹשֶת וואָס אין בית ה', און די מכונות [מְכוֹנָה], און
דעם יָם הנחֹשֶת וואָס אין בית ה', האָבן די כַשדים שבר, און נשׂא [זען "נשׂא"
ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22] דאָס נחשת דערפון קיין בָבל. 14 אויך די סירות
[סִיר], און די יָעִים [יָע], און די מזמרות [מְזַמֶּרֶת], און די כּפּוֹת [כף], און כל
כְּלֵי נחֹשֶת וואָס מע פלעגט שרת מיט זיי, האָבן זיי לקח. 15 אויך די מחתּות

[מחתּה], און די מזרקות [מזרק], וואָס זָהָב, זָהָב, און וואָס כֶּסֶף, כֶּסֶף, האָט
דער רַב טַבָּחִים לקח. 16 די 2 עמודים, דעם 1 יָם, און די מכונות, וואָס שלמה
האָט עשׂה פאַר בית ה'--דאָס נחשת פון כל די דאָזיקע כלים איז נישט געווען
אָפּצוּוועגן. 17 18 אמה איז געווען די קוֹמָה פון 1 עמוד און אַ נחֹשֶׁת כֹּתֶרֶת
איז געווען אויף אים; און די קוֹמָה פון דער כֹּתֶרֶת איז געווען 3 אַמָּה; און אַ
נעצווערק פון רִמֹּנִים זיינען געווען אויף דער כֹּתֶרֶת רונד אַרום, כל פון נחשת;
און דעם גלייכן צום עַמּוּד שֵׁנִי, איבער דעם נעצווערק. 18 און דער רַב טַבָּחִים
האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] שְׂרָיָה דעם כהן-
הָרֹאשׁ [זען יהושע בן יהוצדק בן שְׂרָיָה, דאָס יהושע און "שמו" פון צֶמַח
משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח], און צפניָה
דעם מִשְׁנֶה, און די 3 שֹׁמְרֵי הַסַּף; 19 און פון הָעִיר האָט ער לקח [זען "לקח"
ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] סָרִיס אֶחָד וואָס איז געווען דער פָּקִיד
איבער די אנשי המלחמה, און 5 אנשים פון די וואָס פלעגן ראה דעם פני
המלך, וואָס האָבן זיך מצא אין עִיר, און דעם סֹפֵר שַׂר הַצָּבָא וואָס האָט
המצבא עם הָאָרֶץ, און 60 אִישׁ פון עַם הָאָרֶץ וואָס האָבן זיך מצא אין עִיר.
20 און נבוזַראַדָן דער רַב טַבָּחִים האָט זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8;
זכריה 6:11-13; 11:13], און האָט זיי הלך צו מלך בָּבל קיין רִבלָה. 21 און מלך
בָּבל האָט זיי נכה און מות אין רִבלָה אין אֶרֶץ חֲמת. אַזוי איז יהודה גלה אין
גלות פון זיין אדמה. 22 און הָעָם וואָס איז שאר אין אֶרֶץ יהודה, וואָס
נבוכַדנֶאצַר מלך בָּבל האָט השאיר [שאר] איבער זיי האָט ער פקד גְדַליָהוּ בן
אַחִיקָם בן שָׁפנען. 23 און ווי כל שָׂרֵי החילים, זיי מיט די אנשים, האָבן שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מלך בָּבל האָט פקד גְדַליָהוּן, אַזוי זיינען
זיי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו
גדַליָהוּן קיין מִצְפֶּה: און יִשמָעאל בן נתַניָהן, און יוֹחָנן בן קָרֵחַן, און שׂרָיָה בן
תַנחוּמתן, פון נטוֹפה, און יַאזַניָהוּ בן דעם מַעֲכָתִי, זיי מיט זייערע אנשים. 24
און גדַליָהוּ האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דִּברֵי הימים א 21:17] זיי
און זייערע אנשים, און האָט צו זיי אמר: איר זאָלט נישט ירא האָבן פאַר די
עבדים פון די כַּשׂדִים; ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין הָאָרֶץ,
און עבד מלך בָּבל, און אייך וועט יטב זיין. 25 אָבער עס איז געווען אין 7טן
חודש, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] יִשמָעֵאל בן נתַניָה בן אֱלִישָמָען, פון זֶרַע הַמְלוּכָה, און 10 אנשים מיט

אים, און זיי האָבן נכה גדַליָהון, און ער איז מות; אויך די יהודים און די
כַּשׂדים וואָס זייַנען געווען מיט אים אין מִצְפֶּה. 26 און דאָס כל הָעָם פון קָטֹן
ביז גָדול, און די שׂרי החילים, זייַנען בוא קיין מצרים, וואָרעם זיי האָבן ירא
געהאַט פאַר די כַּשׂדים. 27 און עס איז געווען אין 37טן שָנָה נאָך דעם גלות
פון יהוֹיָכין מלך יהודה, אין 12טן חודש, אין 27טן יוֹם חודש, האָט
אוִיל-מרודך מלך בָּבל, אין דעם שָנָה וואָס ער איז געוואָרן מלך, נשׂה דעם
קאָפּ פון יהוֹיָכין מלך יהודה, פון בית כלא. 28 און ער האָט דבר צו אים
טֹבוֹת, און האָט נתן זיין כּסא איבער די כּסא פון די מלכים וואָס בּייַ אים אין
בָּבל. 29 און ער האָט שִנא זייַנע תפיסה-בּגדים, און ער האָט אכל בּייַ אים
לֶחֶם תמיד כל יְמֵי זיין חיים. 30 און זיין אֲרֻחָה, אן אֲרֻחָה תמיד, איז אים נתן
[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן פון מלך טאגטעגלעך
כֹּל יְמֵי חַיָּו.